

Հ Ա Շ Վ Ե Տ Վ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶՊԵՏԻ

2015 ԹՎԱԿԱՆԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԱՐԶԻ ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

ՏԱՐԱԾՔԸ (ՀՀ տարածքի 15.1%-ը).....	4506 քառ.կմ
ԲՆԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆԸ (ՀՀ բնակչ.4.7%)	141,2 հազ. մարդ
որից քաղաքային.....	94,9 հազար մարդ
գյուղական.....	46,3 հազար մարդ
ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ԽՏՈՒԹՅՈՒՆԸ	31,4 մարդ/կմ.ք.
ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԻ ԹԻՎԸ	109
որից քաղաքային.....	7
գյուղական.....	102
ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ ԹԻՎԸ	135
որից սահմանամերձ, լեռնային եւ բարձր լեռնային.....	105
ՍԱՀՄԱՆԻ ԵՐԿԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ.....	472կմ
Իրանի Իսլամական Հանրապետության հետ	42 կմ
Ադրբեջանի Հանրապետության հետ	
(Նախիջեւանի Ինքնավար հանրապետություն)	110կմ
ՄԱՐԶԿԵՆՏՐՈՆԸ	ք. Կապան

Սյունիքի մարզը զբաղեցնելով Հայաստանի Հանրապետության տարածքի ավելի քան 15 տոկոսը, պահպանում է պատմականորեն ձևավորված աշխարհաքաղաքական և ռազմավարական իր կարևորագույն նշանակությունը, հանդիսանում արտաքին աշխարհի հետ ցամաքային կապի հարավային միակ դարպասը և Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության հետ կապի առանցքային օղակը:

Մարզի տարածքը հարուստ է պատմաճարտարապետական, հնագիտական և բնական բազմաթիվ հուշարձաններով, որոնք կարևոր նախապայման են տարածաշրջանում զբոսաշրջության զարգացման համար: Ամենահայտնիներն են Տաթևի վանքը, Որոտնա վանքը, Վահանավանքը, Բղենո Նորավանքը, Երիցավանքը, Թանահատի վանքը, Սիսավանի եկեղեցին, Բաղաբերդը, Երնջակի բերդը, Աղիտուփ դամբարանային հուշարձանը, Սիսիանի նեոլիթի ժամանակաշրջանի դամբարանաբլուրը, Զորաց քարերի հնագույն աստղադիտարանը, Ուղտասարի ժայռապատկերները, Մեղրի քաղաքի փոքր թաղի եկեղեցին և քաղաքի պաշտպանական նշանակության աշտարակները:

Բնական հուշարձաններից հայտնի են Գորիսի և Խնձորեսկի «բուրգերն» ու քարայրերը, Շաքիի ջրվեժը (18մ)՝ Փոքր Կովկասի ամենախոշոր ջրվեժը, Որոտանի և Ողջիի կիրճերը, «Սատանի կամուրջը», Ծավի՝ աշխարհի ամենամեծ բնական սուսիների ռելիկտային պուրակը (60 հա), Շիկահողի արգելոցը, «Զանգեզուր» արգելավայրը, «Արևիկ» ազգային պարկը, Մթնածորի անտառը:

Օգտակար հանածոներից մարզը հարուստ է երկաթի, գրանիտի, ոսկու, պղնձի, մոլիբդենի, կրաքարի, մարմարի, պերլիտի, մալաքիտի, ավազի հանքային և այլ տեսակի հանքավայրերով: Բնական պաշարների առկայության և շահագործման առումով առավել հանրահայտ են Քաջարանի, Կապանի, Ագարակի, Դաստակերտի, Լիճքի, Սվարանցի մոլիբդենի, պղնձի, ոսկու և հազվագյուտ այլ մետաղների հանքավայրերը:

Մարզն ունի հիդրոէներգետիկ մեծ ռեսուրսներ, բերրի սևահողեր, անտառներ և ալպյան մարգագետիններ:

Մարզին բնորոշ են բարձր գոտիականությունը (միջին բարձրությունը ծովի մակերևույթից կազմում է շուրջ 2200մ.) և կլիմայական տիպերի մեծ բազմազանությունը՝ մերձարևադարձայինից մինչև մերձբևեռային, խիստ ցուրտ ձմեռներով: Տարեկան միջին ջերմաստիճանը ցածրադիր վայրերում +10 աստիճան է, բարձրադիր վայրերում +6,6 աստիճան:

Մարզի տարածքի մեծ մասը զբաղեցնում են լեռնաշղթաները՝ Զանգեզուրի Բարգուշատի, Մեղրիի և Ղարաբաղի բարձրավանդակը:

Ամենաբարձր լեռնագագաթը Կապուտջուղն է՝ երկրորդը հանրապետությունում (3906մ), ամենացածր կետը ծովի մակերևույթից 375 մետր է (Մեղրիի տարածաշրջան): Խոշոր գետերն են՝ Որոտանը, Ողջին, Մեղրին. բնական և արհեստական ջրավազաններից հայտնի են Կապույտ լիճը, Սև ջուր և Գյուլ-գյուլ լճակները, Շամբի և Սպանդարյանի ջրամբարները:

Մարզը, ունենալով արտադրական մեծ ներուժ և հանդիսանալով հանրապետության ամենախոշոր վարչական և արտադրական (տնտեսական) միավորներից մեկը, դեռևս մնում է համեմատաբար նոսր բնակեցված (բնակչության միջին խտությունը ավելի քան 3 անգամ ցածր է հանրապետության՝ չհաշված Երևան քաղաքը, միջին խտությունից), տնտեսապես համեմատաբար թույլ յուրացված, սոցիալ-տնտեսական և ժողովրդագրական ընդհանուր և ուրույն հիմնախնդիրներ ունեցող տարածաշրջաններից մեկը:

Մարզում առկա հիմնախնդիրներն առավելապես պայմանավորված են՝

- մայրաքաղաքից ունեցած մեծ հեռավորությամբ և տրանսպորտային հաղորդակցության այլընտրանքային միջոցների բացակայությամբ.
- ուրբանիզացիայի բարձր աստիճանով (բնակչության ավելի քան 67.4%-ը կենտրոնացված է քաղաքային համայնքներում) և վերջինիս հետ շաղկապված՝ գործազրկության բարձր մակարդակով (մոտ 12%-2014թ.), ինչպես նաև բնակչության զգալի մասի ցածր եկամուտներով.
- արտաքին ներդրումների և ենթակառուցվածքների զարգացվածության ցածր աստիճանով.
- սահմանամերձ, լեռնային, բարձր լեռնային՝ սակավամարդ բնակավայրերի մեծ թվով (80%).

Մարզի տնտեսության ընդհանուր ծավալում գերակշռող արդյունաբերության և գյուղատնտեսության ճյուղերն են /հանրապետության արդյունաբերության ընդհանուր ծավալում նախնական տվյալներով մարզի չափաբաժինը կազմում է 13.9%:/

Բեռնափոխադրումները մարզում իրականացվել են բացառապես ընդհանուր օգտագործման ավտոմոբիլային տրանսպորտով:

Մարզի պետական միասնական գրանցամատյանում 2015թ. գրանցվել են 36 իրավաբանական անձ և 451 անհատ ձեռնարկատեր:

Մարզում շարունակվում է պահպանվել անհրաժեշտ նախապայմաններ բազմաճյուղ տնտեսության կազմակերպման և զարգացման համար:

Մարզպետարանի գործունեության կազմակերպման ընդհանուր հարցեր

Մարզում կառավարության տարածքային քաղաքականությունն իրականացվել է պետական և համայնքային շահերի ներդաշնակման, հանրապետական գործադիր մարմինների և նրանց տարածքային ծառայությունների հետ համագործակցության և գործողությունների փոխհամաձայնեցման հիման վրա:

Օրենսդրությամբ վերապահված լիազորությունների շրջանակում մարզպետը ապահովել է ՀՀ օրենքների, ՀՀ նախագահի հրամանագրերի, կարգադրությունների, ՀՀ կառավարության և վարչապետի որոշումների, հանրապետական գործադիր մարմինների հրամանների, ինչպես նաև նորմատիվ այլ իրավական ակտերի կատարումը:

Ընթացիկ աշխատանքները կազմակերպվել են մարզպետի տեղակալների, մարզպետարանի աշխատակազմի ղեկավարի կողմից մարզպետարանի աշխատակազմի կառուցվածքային և առանձնացված ստորաբաժանումների աշխատանքների համակարգման միջոցով՝ մարզպետարանի կանոնադրության և աշխատակազմի կառուցվածքային և առանձնացված ստորաբաժանումների կանոնադրություններին ու աշխատանքային ծրագրերին համապատասխան:

Սահմանված կարգով կազմակերպվել է մարզային ենթակայության շուրջ 150 կազմակերպությունների գործունեությունը, համակարգվել հանրապետական գործադիր մարմինների ավելի քան 70 տարածքային ծառայությունների աշխատանքը:

Մարզպետարանի 2015թ. գործունեության համար հստակեցվել էին մարզի զարգացման հիմնական ուղղությունները, մարզում առկա և առաջնահերթ լուծում պահանջող սոցիալ-տնտեսական հիմնախնդիրները, դրանց լուծման համար մշակվել անհրաժեշտ միջոցառումների ծրագրեր, որոնք տեղ են գտել մարզի 2014-2017 թվականների սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրի հիման վրա կազմված 2015 թվականի տարեկան աշխատանքային պլանում, մարզպետարանի աշխատակազմի և կառուցվածքային ստորաբաժանումների աշխատանքային ծրագրերում:

2015 թվականի տարեկան աշխատանքային պլանի և աշխատանքային ծրագրերի համաձայն մարզպետի գործունեության և մարզի սոցիալ-տնտեսական զարգացման հիմնական ուղղություններն ու առաջնահերթություններն էին՝

- մարզի տնտեսության աճի տեմպերի արագացումը. բնակչության եկամուտների աճը և աղքատության կրճատումը.
- մարզի տնտեսության դիվերսիֆիկացիայի ծրագրի կազմումը և համապատասխան աշխատանքների իրականացումը.
- բնակչության զբաղվածության աճի, աշխատատեղերի, կենսագործունեության բարենպաստ պայմանների ստեղծման, արտագաղթի կանխարգելման օժանդակումը.

- գործարար և ներդրումային միջավայրի շարունակական բարելավումը, փոքր և միջին ձեռներեցության զարգացման համար նպաստավոր պայմանների ստեղծումը.
- քաղաքաշինության ոլորտում առկա խնդիրների թիրախավորումը և համալիր լուծումը.
- գուղատնտեսության արդիականացման և ագրոբիզնեսի զարգացման օժանդակումը.
- շրջակա միջավայրի պահպանման նկատմամբ վերահսկողության ուժեղացումը՝
- որակյալ կրթական, առողջապահական և մշակութային ծառայությունների զարգացման օժանդակումը և դրանց մատչելիության ապահովումը.
- մարզի տարածքում մշակութային և հոգևոր ժառանգության պահպանման, ազգային արժեքների և ավանդույթների վերարտադրության ու զարգացման համար նպաստավոր պայմանների ստեղծումը.
- մարզում կրթության առանձնահատուկ կարիքներ ունեցող երեխաների ուսուցման և դաստիարակության, նրանց բնականոն զարգացման ու սոցիալական ինտեգրացիայի համար անհրաժեշտ պայմանների ստեղծումը.
- բնակչությանը տրամադրվող սոցիալական ծառայությունների որակի և մատչելիության աստիճանի բարձրացումը, հասարակության սոցիալական խոցելի և սահմանափակ կարողություններով խմբերին ծառայությունների թիրախային մատուցումը.
- տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման արդյունավետության բարձրացմանն օժանդակումը, մարզային և համայնքային ենթակառուցվածքների զարգացումը,
- սահմանամերձ և սոցիալապես խոցելի համայնքների համար հատուկ օժանդակության ծրագրերի իրականացումը.
- տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների նկատմամբ վստահության բարձրացումը՝ հանրային կառավարման համակարգում հրապարակայնության, թափանցիկության և հաշվետվողականության ապահովմամբ.
- արտաքին կապերի ընդլայնմանն ու զարգացմանն ուղղված միջոցառումների իրականացումը.
- միջազգային և դոնոր կազմակերպությունների, հիմնադրամների հետ տարվող աշխատանքների արդյունավետության բարձրացումը և նրանց կողմից նպատակային ծրագրերի իրականացման օժանդակումը.
- հողերի միավորման ծրագրերի և հողի շուկայի ձևավորման աջակցումը.
- արտակարգ իրավիճակների պայմաններում բնակչության պաշտպանության կազմակերպման և իրականացման ապահովումը.
- մարզում և հարակից տարածքներում տեղակայված ՀՀ զինված ուժերի և ՌԴ սահմանապահ զորքերի ստորաբաժանումների հետ համագործակցության իրականացումը, Հայոց բանակի մարտունակության բարձրացմանն օժանդակումը:

Մարզպետարանի աշխատակազմի, մարզային ենթակայության կազմակերպությունների միջոցով, տեղական ինքնակառավարման մարմինների և

հանրապետական գործադիր մարմինների տարածքային ծառայությունների համաձայնեցված համագործակցության, պետական և համայնքային շահերի ներդաշնակ զուգորդման արդյունքում հնարավոր է եղել ապահովել մարզի_սոցիալ-տնտեսական վիճակի կայունացմանն ու բարելավմանն ուղղված ՀՀ կառավարության տարածքային քաղաքականության իրականացումը:

Կցվում է մարզի սոցիալ-տնտեսական վիճակը և մարզպետարանի գործունեությունը բնութագրող առանձին ցուցանիշների մասին տեղեկանքը (հավելված N 1):

Հաշվետու ժամանակաշրջանում մարզպետի կողմից հրավիրվել է մարզխորհրդի 4 նիստ, համայնքների, հանրապետական գործադիր մարմինների, մարզային ենթակայության կազմակերպությունների և մարզպետարանի ստորաբաժանումների ղեկավարների հետ անցկացվել 41 խորհրդակցություն, որից 27-ը՝ արտագնա: Մարզխորհրդի նիստերում, խորհրդակցություններում քննարկվել են մարզի ընդհանուր սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի, կրթության, մշակույթի և սպորտի, առողջապահության և սոցիալական ապահովության խնդիրներին առնչվող, քաղաքաշինության, գյուղատնտեսության և հողօգտագործման, սոցիալական տարբեր ծրագրերի իրագործման, զորակոչի կազմակերպման հետ կապված և այլ հարցեր: Քննարկումների արդյունքներում տրվել են համապատասխան հանձնարարականներ, մշակվել և իրականացվել անհրաժեշտ միջոցառումներ, առանձին հարցերի ու խնդիրների լուծման համար առաջարկություններ ներկայացվել ՀՀ կառավարություն, նախարարություններ և գերատեսչություններ:

Պարբերաբար, երկուշաբթի օրերին, մարզպետի մոտ անցկացվել է գործակարգավորական բնույթի օպերատիվ խորհրդակցություն, որի ընթացքում կառուցվածքային և առանձնացված ստորաբաժանումների ղեկավարները ստացել են համապատասխան հանձնարարականներ, ներկայացրել տեղեկատվություն նախորդ շաբաթվա ընթացքում կատարած աշխատանքների, առկա խնդիրների և առաջիկա անելիքների մասին, մարզպետին զեկուցել կատարման ենթակա փաստաթղթերի մասին:

Ուշադրության կենտրոնում են եղել ՀՀ օրենսդրության պահանջների կատարման ապահովման ուղղությամբ մարզում իրականացվող աշխատանքների ընթացքը, ինչպես նաև ՀՀ կառավարության և վարչապետի որոշումներով օպերատիվ լուծում պահանջող հարցերը:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում, մարզի սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավման և ծագած խնդիրները լուծելու նպատակով, ՀՀ կառավարությանը և նախարարություններին է ներկայացվել 150 առաջարկություն և միջնորդություն, որից 103-ը լուծում է ստացել, 47-ը ընթացքի մեջ է: Ներկայացվել է ՀՀ կառավարության որոշման 15 նախագիծ. ընդունվել է 12ը, ընթացքի մեջ է 3-ը: Յուրաքանչյուր ամիս քննարկվում է ՀՀ վարչապետին, նախարարություններին ներկայացված առաջարկությունների կատարման ընթացքը:

Մարզպետարանի աշխատակազմի կառուցվածքային և առանձնացված ստորաբաժանումների ուսումնասիրությունների և քննարկումների հիման վրա մարզպետի կողմից առաջարկություններ են ներկայացվել մի շարք օրենքների նախագծերում, օրենքներում փոփոխություններ կատարելու և այլ իրավական ակտերի ու նախագծերի վերաբերյալ:

Համակարգված աշխատանք է տարվել մարզում առկա հիմնախնդիրների լուծման առանձին ծրագրային առաջարկությունները ՀՀ կառավարություն ներկայացնելու, ինչպես նաև ՀՀ պետությունից 2015թ. նախագծերի կազմման և ՀՀ Սյունիքի մարզի սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավման ուղղությամբ:

Շարունակվել է միջազգային կառույցների, բարեգործական կազմակերպությունների և հիմնադրամների հետ ակտիվ համագործակցությունը:

Մարզի սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավման, ինչպես նաև առաջնահերթ լուծում պահանջող հիմնախնդիրների լուծման նպատակով տարվա ընթացքում տեղական և միջազգային կառույցների, հիմնադրամների և բարեգործական կազմակերպությունների միջոցով, ընդգրկելով մարզի գրեթե բոլոր համայնքները, իրականացվել են շուրջ 26.71 մլրդ. դրամի ներդրումային, հումանիտար և վարկային ծրագրեր (հավելված N 2):

Մարզպետարանի կարևորագույն խնդիրներից է եղել փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացմանը աջակցելը և դրա համար անհրաժեշտ պայմանների ստեղծումը, հաշվի առնելով, որ փոքր և միջին ձեռնարկությունները հիմնականում օգտագործում են տեղական ռեսուրսներ, չեն պահանջում խոշոր ներդրումներ և աշխատատեղեր են ապահովում համեմատաբար կարճ ժամանակահատվածում:

Մարզի փոքր և միջին բիզնեսի աջակցման նպատակով իրականացվել են մոտ 11.8 մլրդ. դրամի վարկային (ՓՄՁ և գյուղատնտեսական) ներդրումներ՝ «Ակբա-Կրեդիտ Ագրիկոլ Բանկ» ՓԲԸ՝ 3400.0 մլն դրամ, «Արդշինինվեստբանկ» ՓԲԸ՝ 2873.5 մլն դրամ, «Հայբիզնեսբանկ» ՓԲԸ՝ 734.6 մլն դրամ, «Յունիբանկ» ՓԲԸ՝ 56.0 մլն դրամ, «ՎՏԲ Հայաստան Բանկ» ՓԲԸ՝ 408.0 մլն դրամ, «Արարատբանկ» ԲԲԸ՝ 243.1 մլն դրամ, «Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ՝ 301.1 մլն դրամ, «SEF» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն՝ 792.0 մլն դրամ, «Նոր հորիզոն» ՈՒՎԿ՝ 188.0 մլն դրամ, «ՖԻՆՔԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ՝ 1492.8 մլն դրամ, «Արեգակ» ՈՒՎԿ ՍՊԸ՝ 1218.0 մլն դրամ, «Ֆաստ Կրեդիտ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ՝ 82.8 մլն դրամ: Նշված վարկային միջոցներն ուղղվել են հիմնականում մարզում գյուղատնտեսության և արդյունաբերության ոլորտներում նոր ձեռնարկությունների ստեղծմանը, ինչպես նաև գործող փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացմանը:

Իրականացվել են ավելի քան 14.67 մլրդ դրամի զարգացման ծրագրեր: Մարզի տնտեսության զարգացման համար էական ներդրումներ են իրականացվել, մասնավորապես՝

-Սյունիքի մարզպետարանի և ՇՂՀԳ-ի հետ հաստատվել և «Ռեզնավարական զարգացման գործակալություն» ՀԿ-ի միջոցով 2015թ. իրականացվել է Գորիսի և Սիսիանի տարածաշրջանների համայնքներում անասնապահության զարգացման ծրագիրը՝ 230.0 մլն դրամի չափով:

-Սյունիքի մարզպետարանի և ՇՂՀԳ-ի հետ հաստատվել և «ՔԱՐԴ» հիմնադրամի միջոցով 2015թ. իրականացվել է Մեղրիի տարածաշրջանի գյուղական զարգացման ծրագիրը շուրջ 100.0 մլն դրամ ընդհանուր գումարով:

-ՀՀ բնապահպանության նախարարության, ՀՀ Սյունիքի մարզպետարանի և գերմանական զարգացման բանկի միջև կնքված համաձայնագրի շրջանակներում 2014թ. շարունակվել է «Շիկահողի կենսոլորտային արգելոցի հիմնադրման և շրջակա համայնքների սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրի» պիլոտային փուլը:

Ծրագրի ընդհանուր ներդրման չափը կկազմի 8.25 մլն եվրո: Ծրագիրը կմեկնարկի 2016թ.-ին.

-Համաշխարհային բանկի միջոցներով մարզում 2015թ. իրականացվել են 3012.0 մլն դրամի ծրագրեր.

-Ասիական բանկի միջոցներով մարզում 2015թ. իրականացվել են շուրջ 722.4 մլն դրամի ծրագրեր.

-Վերակառուցման և զարգացման Եվրոպական բանկի միջոցներով մարզում 2015թ. իրականացվել են շուրջ 322.6 մլն դրամի ծրագրեր.

-«Վորլդ Վիժն» ՄԲԿ միջոցով Կապանի, Սիսիանի և Գորիսի տարածաշրջաններում 2015թ. իրականացվել են 112.75 մլն դրամի առողջապահական, կրթական, մշակութային մի շարք ծրագրեր.

- ԵԱՀԿ Երևանյան գրասենյակի կողմից 2015 թվականին մարզում իրականացվել է 43.29 մլն դրամի ծրագրեր:

- «Իստեյտ մենեջմենթ ենդ ադմինիստրեյշն քամփնի» ՓԲԸ միջոցներով 2015 թվականին մարզում իրականացվել են 263.5 մլն դրամի ծրագրեր:

-Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամի միջոցներով 2015 թվականին մարզում իրականացվել են 48.4 մլն դրամի ծրագրեր:

- ՀՀ ԱՆ «Առողջապահական ԾԻԳ» ՊՀ միջոցներով մարզում իրականացվել են շուրջ 1.9 մլրդ դրամի ներդրումներ:

-«Գյուղական տարածքների տնտեսական զարգացում» ԾՎԿԳ միջոցներով մարզում իրականացվել են շուրջ 88.6 մլն դրամի ներդրումներ:

-«Ազարակի ՊՄԿ» ՓԲԸ-ի միջոցներով մարզում իրականացվել են շուրջ 1.0 մլրդ դրամի ներդրումներ:

-«Զանգեզուրի ՊՄԿ» ՓԲԸ-ի միջոցներով մարզի 17 համայնքներում կատարվել են շուրջ 2.5 մլրդ դրամի ներդրումներ:

-«ԴԱՆԴԻ ՓՐԻՇՍ ՄԵՏԱԼՍ ԿԱՊԱՆ» ՓԲԸ-ի միջոցներով մարզում իրականացվել են շուրջ 4.5 մլրդ դրամի ներդրումներ:

Ցուցաբերվել է շուրջ 238.8 մլն. դրամի մարդասիրական օգնություն:

2014 թվականից սկսվել և 2015 թվականի ընթացքում շարունակվել են մարզպետարանի և Սյունիքում ԵԱՀԿ ծրագրերի իրականացման գրասենյակի հետ համատեղ մարզի տնտեսության դիվերսիֆիկացիայի ծրագրի ենթածրագրերի կազմման և թարգմանության աշխատանքները:

Ծրագրի նպատակն է բացահայտել մարզի տնտեսության այն ճյուղերի զարգացման պոտենցիալը, որոնք թույլ են զարգացած կամ ընդհանրապես զարգացած չեն և օգնել ներդրողներին որոշելու ներդրումային նախաձեռնությունների առաջնահերթությունները: ԵԱՀԿ Երևանյան գրասենյակի հետ համատեղ ծրագիրը ամբողջական թարգմանվել է անգլերեն և ռուսերեն լեզուներով՝ այն արտասահմանյան ներդրողներին առավել հասանելի դարձնելու համար:

ՀՀ Սյունիքի մարզպետարանը ԵԱՀԿ Երևանյան գրասենյակի աջակցությամբ 2014թ. սկսել է մշակել ծրագիր Սյունիքի մարզի Էկոնոմետրիկ մոդելի կառուցման նպատակով: Մոդելը հնարավորություն կտա վեր հանել Սյունիքի մարզում տնտեսության առանձին ոլորտների միջև եղած փոխահարաբերությունները՝ ըստ տարածաշրջանների:

Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացման ուղղությամբ տարվող աշխատանքները որոշակիորեն նպաստել են զբաղվածության մակարդակի բարձրացմանը, բնակչությանը մատուցվող ծառայությունների շրջանակի ընդլայնմանը, մրցակցային միջավայրի բարելավմանը, միջմարզային կոոպերացիայի ստեղծմանը, պետական և տեղական բյուջեների եկամուտների ավելացմանը:

ՀՀ Սյունիքի մարզի 2014-2017 թվականների սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրով ներդրումային ծրագրերի առաջարկ ներկայացրած կազմակերպություններից, 2015 թվականին մարզում հանքարդյունաբերության, հիդրոէներգետիկ, տեղական հումքի վերամշակման, սննդի և թեթև արդյունաբերության բնագավառներում ստեղծվել են 404 նոր աշխատատեղեր, որոնցից 185-ը՝ գործող ձեռնարկություններում:

2015թ. դեկտեմբերի 1-ի դրությամբ մարզում առկա է 17978 աշխատատեղ:

Օրենսդրությամբ սահմանված կարգով մարզպետարանի կողմից ուսումնասիրվել են մարզային ենթակայության 22 կազմակերպությունների և 36 համայնքների ղեկավարների ընդունած իրավական ակտերի համապատասխանությունը ՀՀ օրենսդրության պահանջներին և կազմվել համապատասխան արձանագրություններ:

Ուսումնասիրվել է մարզի քաղաքային և գյուղական համայնքներից ստացված ավագանիների նիստերում ընդունված 2850 որոշում, որից՝ 1848-ը՝ անհատական, 1002-ը՝ նորմատիվ: Դրանց՝ ՀՀ օրենսդրության համապատասխանության մասին կազմվել է 760 եզրակացություն: ՀՀ օրենսդրության պահանջների խախտմամբ և թերություններով ընդունված ավագանու որոշումները վերանայելու և ՀՀ օրենսդրությանը համապատասխանեցնելու նպատակով մարզի համայնքների ղեկավարներին ուղարկվել է 29 գրություն, որոնց սահմանված կարգով ընթացք է տրվել:

2015թ-ի ընթացքում աուդիտի են ենթարկվել մարզային ենթակայության կրթական ոլորտի 45 ՊՈԱԿ, առողջապահական ոլորտի 13 ՓԲԸ, 1 տարածքային սոցիալական ծառայություն: Աուդիտի ընթացքում պարզվել է, որ ՀՀ օրենքների, նորմատիվ իրավական ակտերի պահանջների պահպանման ուղղությամբ կան թերացումներ, բացթողումներ, հատկապես գնումների, հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների ՀՀ օրենսդրության պահանջների պահպանման ուղղությամբ: Հայտնաբերված թերությունների վերացման ուղղությամբ աուդիտի միավորներին ցուցաբերվել է խորհրդատվական անհրաժեշտ օգնություն, տրվել հանձնարարականներ:

2015 թվականին մարզպետարանի հաստիքային միավորների թիվը 144 էր, որից 115-ը՝ քաղաքացիական ծառայության պաշտոններ:

Քաղաքացիական ծառայության խորհուրդ են ներկայացվել առաջարկություններ քաղաքացիական ծառայության անվանացանկում փոփոխություններ կատարելու, ինչպես նաև քաղաքացիական ծառայության թափուր պաշտոններ զբաղեցնելու համար մրցույթի և այդ պաշտոնները զբաղեցնող քաղաքացիական ծառայողների ատեստավորման վերաբերյալ, կազմվել թեստավորման և հարցազրույցի փուլերի համար հարցաշարեր, կատարվել համապատասխան փոփոխություններ քաղաքացիական ծառայողների պաշտոնների անձնագրերում:

2015թ. աշխատակազմի քաղաքացիական ծառայության թափուր պաշտոններ զբաղեցնելու համար անց է կացվել 14 մրցույթ /6-ը՝ գլխավոր, 8-ը առաջատար

պաշտոնների համար/։ Ապահովվել է քաղաքայինների մեկ երրորդի վերապատրաստումը և ատեստավորումը, առավելագույն դասային աստիճան է շնորհվել 5 քաղաքացիական ծառայողի։

2015թ. ընդունվել է մարզպետի 178 որոշում, արձակվել 151 կարգադրություն, որոնք ուղղված են եղել ՀՀ կառավարության և վարչապետի որոշումների կատարման ապահովմանը, հանրապետական գործադիր մարմինների, նրանց տարածքային ծառայությունների, տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից բարձրացված հարցերի լուծմանը, մարզային ենթակայության կազմակերպությունների ու մարզպետարանի գործունեության բարելավմանը։

ՀՀ կառավարության, վարչապետի որոշումներին ու հանձնարարականներին, ընդհանուր առմամբ, սահմանված կարգով և պահանջվող ժամկետներում տրվել է համապատասխան ընթացք։ Որոշ հանձնարարականներ կատարվել են ուշացումով՝ կապված աշխատանքի մեծ ծավալների, լրացուցիչ ուսումնասիրությունների անհրաժեշտության հետ կամ տեխնիկական պատճառներով։

2015 թվականին առաքվել է 6681 փաստաթուղթ, մարզպետարան մուտքագրվել՝ 9917 թղթակցություն, այդ թվում՝ ՀՀ Նախագահի աշխատակազմից՝ 3, ՀՀ Ազգային ժողովից՝ 4, ՀՀ վերահսկիչ պալատից՝ 3, մարդու իրավունքների պաշտպանից՝ 3, ՀՀ կառավարության աշխատակազմից՝ 1264, ՀՀ նախարարություններից և գերատեսչություններից՝ 1093, հանրապետական գործադիր մարմինների տարածքային ծառայություններից և այլ կազմակերպություններից՝ 1846, տեղական ինքնակառավարման մարմիններից՝ 3479, քաղաքացիներից՝ 2150 դիմում, գաղտնի թղթակցություն՝ 72։ ՀՀ Նախագահի աշխատակազմից մարզպետարան է վերահասցեագրվել 14, Ազգային ժողովից՝ 2, ՀՀ կառավարությունից և վարչապետի աշխատակազմից՝ 18, նախարարություններից՝ 9, ՀՀ Առաջին տիկնոջ գրասենյակից՝ 1 դիմում։ Ստացված բոլոր դիմումներին սահմանված կարգով ընթացք է տրվել, կատարվել է նաև դրանց վերլուծությունը (կցվում է տեղեկանքը, հավելված N 3)։

Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2011 թվականի հոկտեմբերի 20-ի N 1510-Ն որոշմամբ սահմանված կարգի համաձայն ՀՀ կառավարության աշխատակազմ է ներկայացվել ՀՀ Սյունիքի մարզպետարանի աշխատակազմի 2016 թվականի նախնական աշխատանքային ծրագիրը, ընդունվել ի գիտություն։ Ընթացքի մեջ է 2015 թվականի աշխատանքային ծրագրով նախատեսված աշխատանքների կատարողականների գնահատման գործընթացը։

Կանոնակարգված է մարզպետի մոտ քաղաքացիների ընդունելությունը. ամսական մեկ անգամ մարզկենտրոնում (յուրաքանչյուր ամսվա վերջին երկուշաբթի օրը) կատարվել է քաղաքացիների ընդունելություն։ Բացի այդ, քաղաքացիների ընդունելություն է կատարվել նաև մարզպետի՝ համայնքներ կատարած ամենամսյա այցելությունների ժամանակ։ 2015թ. ընթացքում կատարվել է 869 քաղաքացիների ընդունելություն։ Մարզպետի մոտ ընդունելության համար հերթագրված և ընդունելությանը մասնակցած քաղաքացիների վերաբերյալ տեղեկատվությունը պարբերաբար տեղադրվում է մարզպետարանի պաշտոնական կայքէջում։

Աշխատակազմի կառուցվածքային և առանձնացված ստորաբաժանումների ղեկավարները քաղաքացիների ընդունելությունը կազմակերպել են ամենօրյա, աշխատանքային կարգով։

Քաղաքացիների ընդունելության, նրանց դիմումների, բողոքների ու առաջարկությունների քննարկումների մասին հաշվետվությունը և այդ աշխատանքների վիճակի մասին ամփոփ տեղեկատվությունը սահմանված պարբերականությամբ ներկայացվել է ՀՀ կառավարություն:

Քաղաքացիների ընդունելության արդյունքների մասին տեղեկատվություն է ներկայացվում ՀՀ Նախագահի աշխատակազմ ու ՀՀ տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարություն:

Տարածքային կառավարման, տեղական ինքնակառավարման ու համայնքային ծառայության հարցեր

Վարչական հսկողության 2015 թվականի աշխատանքային ծրագրի համաձայն մարզի 36 համայնքներում վարչական հսկողություն է իրականացվել տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության նկատմամբ:

Ուսումնասիրությունների արդյունքում արձանագրված թերություններն ու բացթողումները շտկվել են, օրենքով սահմանված գործառույթների իրականացումը համապատասխանեցվել է ՀՀ օրենսդրության պահանջներին: Կատարված աշխատանքների վերաբերյալ եռամսյակային հաղորդումներ են ներկայացվել ՀՀ տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարություն:

ՀՀ օրենսդրությամբ իրեն վերապահված իրավասությունների շրջանակներում մարզպետը 2015 թվականին ապահովել է ՀՀ ընտրական օրենսգրքով մարզպետին և համայնքների ղեկավարներին վերապահված լիազորությունների շրջանակներում մարզի 15 համայնքներում տեղական ինքնակառավարման մարմինների հերթական ընտրությունների, 1 համայնքում (Հարթաշեն) համայնքի ղեկավարի արտահերթ ընտրության, 8 համայնքներում 2015 թվականի մայիսի 17-ին անցկացված համայնքների խոշորացման վերաբերյալ տեղական հանրաքվեի և 2015 թվականի դեկտեմբերի 6-ին Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության փոփոխությունների հանրաքվեի հետ կապված գործառույթների իրականացումը՝ ընտրությունների և հանրաքվեների նախապատրաստման ու անցկացման աշխատանքների մասով: Կազմակերպական օժանդակություն է ցույց տվել համայնքների ղեկավարներին՝ ընտրությունների և հանրաքվեների նախապատրաստման ու անցկացման՝ օրենքով սահմանված ընթացակարգերի ամբողջական իրականացումն, ինչպես նաև դրանց հրապարակայնությունն ու թափանցիկությունն ապահովելու ուղղությամբ:

Մեթոդական օժանդակություն է ցուցաբերվել նորընտիր տեղական ինքնակառավարման մարմիններին՝ իրենց լիազորությունների ստանձնման ու գործունեության կազմակերպման հարցերում:

Մարզպետարանը, սահմանված կարգով, իր իրավասությունների շրջանակներում լուծում է տվել տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից բարձրացված հարցերին, համապատասխան առաջարկություններ և միջնորդություններ է ներկայացրել ՀՀ կառավարություն և ՀՀ նախարարություններ:

Համագործակցելով համայնքային ծառայության ոլորտի պետական լիազոր մարմնի հետ, համակարգված աշխատանքներ են տարվել քաղաքապետարանների և

գյուղապետարանների աշխատակազմերում համայնքային ծառայության մասին ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված ընթացակարգերի ամբողջական իրականացումն ապահովելու ուղղությամբ:

Ապահովվել է համայնքային ծառայության թափուր պաշտոնները համալրելու համար հայտարարված մրցույթների հրապարակայնությունը: Թափուր պաշտոնների համալրման նպատակով 2015 թվականի ընթացքում կայացել է 25 մրցույթ, ատեստավորվել է 161 համայնքային ծառայող: Անհրաժեշտ միջոցներ են ձեռնարկվել մարզի 9 համայնքներում կադրային գործի վարման նկատմամբ վերահսկողության շրջանակներում հայտնաբերված թերությունների վերացման ուղղությամբ:

Մարզպետարանը վերահսկողություն է իրականացրել և ցուցաբերել է անհրաժեշտ օժանդակություն համայնքային ծառայողների և համայնքների ղեկավարների ու ավագանիների անդամների վերապատրաստման գործընթացին: 2015 թվականին հերթական վերապատրաստում է անցել 98 համայնքային ծառայող: Վերապատրաստվել են նաև տեղական ինքնակառավարման մարմինների 92 ներկայացուցիչ (համայնքների ղեկավարներ ու ավագանիների անդամներ):

Մարզպետարանը 2015 թվականին աշխատանքներ է տարել տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության բարելավման ուղղությամբ: Համայնքների ղեկավարների և աշխատակազմերի աշխատակիցների մասնագիտական գիտելիքների ու աշխատանքային ունակությունների կատարելագործման նպատակով պարբերաբար նրանց հետ, ըստ տարածաշրջանների, մարզպետարանի համապատասխան ստորաբաժանումների մասնագետների կողմից անց են կացվել խորհրդատվական բնույթի սեմինար-պարապմունքներ:

Աշխատանքներ են տարվել նաև աշխատակազմերի տեխնիկական վերազինման ուղղությամբ: Սեփական և արտաքին միջոցների ներգրավմամբ մարզի բոլոր համայնքներն ապահովված են համակարգչային տեխնիկայով, այդ համայնքներում գործում է ինտերնետային կապ: Համայնքների հետ էլեկտրոնային հեռահաղորդակցման ապահովման ու տեղեկատվության փոխանակման օպերատիվության նպատակով մարզպետարանի օժանդակությամբ բոլոր 109 համայնքներն ունեն էլեկտրոնային հասցեներ, աշխատանքներ են տարվել մարզի 56 համայնքներում ներդրված համայնքային կառավարման տեղեկատվական համակարգերի գործունեության արդյունավետության բարձրացման ուղղությամբ, հաշվետու տարում ևս 10 համայնքներում սկսվել է համայնքային կառավարման տեղեկատվական համակարգի ներդրման գործընթաց:

Համայնքների ավագանիների դերակատարության ու պատասխանատվության բարձրացման նպատակով կազմվել են գործավարության մատյաններ, համապատասխան շենքային պայմանների առկայության դեպքում առանձնացվել են ավագանու անդամների աշխատասեյակներ, իսկ դրանց բացակայության դեպքում՝ անհրաժեշտ աշխատանքային տարածքներ:

Մարզի համայնքներում հանրային իրազեկման գործընթացն արդյունավետ և օրենսդրության պահանջներին համապատասխան իրականացնելու նպատակով ձեռնարկվել են միջոցներ «Տեղեկատվության ազատության մասին» ՀՀ օրենքի պահանջների շրջանակներում տեղական ինքնակառավարման մարմինների

գործունեության հրապարակայնության ապահովման, ինչպես նաև համայնքներում հանրային իրազեկման գործընթացի արդյունավետ կազմակերպման ուղղությամբ:

Մարզպետարանի կայքում հրապարակվել են 2015 թվականի ընթացքում մարզպետարան առաքված, համայնքների ավագանիների կողմից ընդունված որոշումները: Համայնքներում «Իրավական ակտերի մասին» ՀՀ օրենքի 63-րդ հոդվածի պահանջներին համաձայն տեղեկատվական վահանակների միջոցով ապահովվել է տեղական ինքնակառավարման մարմինների նորմատիվ իրավական ակտերի հրապարակումը: Մշտական հսկողություն է իրականացվում տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից հակակոռուպցիոն միջոցառումների իրականացման նպատամբ և սահմանված պարբերականությամբ արդյունքները ներկայացվում են ՀՀ տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարություն:

Հանրապետական գործադիր մարմինների տարածքային ծառայությունների գործունեությանն առնչվող հարցեր

Մարզպետը ՀՀ Նախագահի 1997թ. մայիսի 6-ի «Հայաստանի Հանրապետության մարզերում պետական կառավարման մասին» ՆՀ-728 հրամանագրի համաձայն, իր լիազորությունների շրջանակներում համագործակցել է հանրապետական գործադիր մարմինների տարածքային ծառայությունների հետ՝ ապահովելով համապատասխան բնագավառներում ՀՀ օրենքների, ՀՀ Նախագահի հրամանագրերի, կարգադրությունների, կառավարության ու վարչապետի որոշումների և այլ նորմատիվ իրավական ակտերի կատարումը, իրականացրել դրանցից բխող անհրաժեշտ կառավարչական ու կազմակերպչական գործառույթներ:

Լրամշակվել է զորահավաքային մարմնի կանոնադրությունը, կազմվել են զորահավաքային նոր պլաններ և նախատեսված պարբերականությամբ տեղական ինքնակառավարման մարմինների, մարզում գործող կազմակերպությունների հետ համատեղ անց են կացվել զորահավաքային միջոցառումներ:

Մարզպետը, որպես մարզի զորահավաքային մարմնի և զորակոչային հանձնաժողովի նախագահ, իր իրավասությունների շրջանակներում, հրավիրել է խորհրդակցություններ, հանձնաժողովի նիստեր, ընդունել որոշումներ և տվել հանձնարարականներ, համապատասխան տարածքային ծառայությունների, համայնքների ղեկավարների և այլ պաշտոնատար անձանց ուշադրությունը հրավիրել զինապարտների հաշվառման, զորակոչի և զորավարժությունների կազմակերպման ապահովման վրա: Տարածքային զինկոմիսարիատների, ոստիկանության մարմինների, համայնքների ղեկավարների հետ աշխատանքներ են տարվել զորակոչից խուսափող անձանց հայտնաբերելու և զորակոչելու ուղղությամբ: Ամառային զորակոչը պլանով նախատեսված էր 362զինակոչիկ՝ զորակոչվել են 377 (104.1%), իսկ ձմեռային զորակոչը ընթացքի մեջ է :

Մարզում նախազորակոչային կցագրման են եղել 1999թվականին ծնված 843 պատանի, որից կցագրվել են 769-ը, չեն կցագրվել 74-ը՝ հիմնականում Հայաստանի Հանրապետությունից դուրս բնակվելու պատճառով: Կցագրման 2015 թվականի ցուցանիշը կազմել է 91,2 %:

Ռազմաուսումնական հաստատություններում սովորելու համար մարզի տարածքային զինկոմիսարիատներից առաջադրվել էր 19 դիմորդ-թեկնածուներ, որից ընդունվել են 15-ը (79%):

Մարզպետը իր լիազորությունների շրջանակներում ապահովել է արտակարգ իրավիճակների ու քաղաքացիական պաշտպանության բնագավառների ՀՀ օրենքների, ՀՀ նախագահի հրամանագրերի, կարգադրությունների, կառավարության ու վարչապետի որոշումների և այլ նորմատիվ իրավական ակտերի կատարումը, իրականացրել դրանց կիրարկումն ապահովող անհրաժեշտ կառավարչական ու կազմակերպչական գործառույթները:

ՀՀ տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարության փրկարար ծառայության Սյունիքի մարզային փրկարարական վարչության հետ լրամշակվել են ՀՀ Սյունիքի մարզի և 109 համայնքների քաղաքացիական պաշտպանության, բնակչության տարահանման և պատսպարման, քաղաքացիական պաշտպանության մարզային ծառայությունների պլանները:

2015 թվականին մարզում գրանցվել է արտակարգ իրավիճակների 757 դեպք/2014թ.'557/, որից տեխնածին՝ 646 (հրդեհներ՝ 372/զոհվել է 2 մարդ, տուժել՝ 6մարդ/, ճանապարհային տրանսպորտ՝ 67/զոհվել է 28 մարդ, վիրավորվել՝ 70մարդ/2014թ.ՃՊՏ-ի 48դեպք/զոհվել է 19, վիրավորվել՝ 65մարդ/), տարրերային արտակարգ իրավիճակների՝ 111 դեպք (մերկասառույց՝ 31, քամի՝ 9, երկրաշարժի՝ 3, սողանք՝ 2, քարաթափում՝ 21, փլուզում՝ 8, ականների հայտնաբերման 1 դեպք:

2014 թվականի համեմատությամբ մարզում արտակարգ դեպքերի թիվը աճել է 46-ով:

Մարզի բնակչության պաշտպանության ոլորտին առնչվող միջոցառումներն իրականացվել են ՀՀ Սյունիքի մարզպետի 2015թվականի հունվարի 29-ի ՀՀ Հայաստանի Հանրապետության Սյունիքի մարզի բնակչության պաշտպանության համակարգի նախապատրաստման 2015թվականի հիմնական միջոցառումների պլանը հաստատելու մասին>> N°9-Ա որոշման համաձայն: Սահմանված կարգով հաստատվել է մարզում 2015 թվականին հնարավոր գարնանային հեղեղումներից բնակչության պաշտպանությունն ապահովելու, դրանց հետևանքները կանխելու, նվազեցնելու, վերացնելու նպատակով մարզային հանձնաժողովի անհատական կազմը և կանխարգելիչ միջոցառումների պլանը:

Մարզպետի համապատասխան որոշումներով 2015թ-ի ընթացքում անց են կացվել 1 հրամանատարա-շտաբային ուսումնավարժություն, 6 շտաբային վարժություններ, 8 օբյեկտային վարժանքներ, 6 հատուկ տակտիկական ուսումնավարժություններ, 8 ուսումնական հաստատություններում դասախոսություններ, 33 գյուղական համայնքներում՝ շտաբային ուսումնավարժություններ: Մարզում ապահովվել է ՀՀ «Շանթ-2015» ռազմավարական հրամանատարաշտաբային զորավարժության խնդիրների կատարումը:

ՀՀ տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարության «Ճգնաժամային կառավարման ակադեմիա» ՊՈԱԿ-ում, ըստ տարեկան աշխատանքային պլանի, վերապատրաստվել են մարզի տեղական ինքնակառավարման մարմինների, կրթական և այլ կազմակերպությունների 55 աշխատակից:

Մարզպետն իր իրավասությունների սահմաններում համակարգել է ոստիկանության և ազգային անվտանգության ծառայության տարածքային մարմինների գործունեությունը հասարակական կարգի պահպանության, կազմակերպված հանցավորության և թմրամոլության, զենքի, հրազենի և ռազմամթերքի ապօրինի շրջանառության դեմ տարվող պայքարի աշխատանքներում, օժանդակել հանցագործությունների կանխման միջոցառումների մշակմանը և իրականացմանը, վարչական իրավախախտումների մասին ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից սահմանված կարգով կատարմանը:

Մարզպետն իր լիազորությունների շրջանակներում 2015 թվականին անհրաժեշտ միջոցներ է ձեռնարկել պետական սահմանի պահպանության, սահմանապահ ուժերի մարտունակության և օպերատիվության բարձրացման, սահմանապահ ուժերի և սահմանամերձ համայնքների տեղական ինքնակառավարման մարմինների միջև համագործակցության բարելավման ուղղությամբ:

Սերտ համագործակցություն է հաստատվել ՀՀ Սյունիքի մարզպետարանի և Ռուսաստանի Դաշնության անվտանգության դաշնային ծառայության Հայաստանի սահմանապահ վարչության N2393 զորամասի հրամանատարության միջև:

Ուշադրության կենտրոնում են եղել ազգային փոքրամասնությունների ներկայացուցիչների, զոհված և վիրավոր ազատամարտիկների, ինչպես նաև սոցիալապես կարիքավոր ընտանիքները: Նրանց պարբերաբար ցուցաբերվել է ֆինանսական և նյութական օժանդակություն:

Մարզի տարածքում 2015 թվականին արձանագրվել է հանցագործության 626 դեպք, նախորդ տարվա 556-ի դիմաց, բացահայտումը կազմել է 86.4%: Արձանագրվել է թմրամոլության և թմրանյութերի ապօրինի շրջանառության 35 դեպք՝ նախորդ տարվա 28-ի դիմաց, բացահայտումը կազմել՝ 100%: Արձանագրվել են զենքի, հրազենի և ռազմամթերքի ապօրինի շրջանառության դեպքեր, բացահայտումը կազմել է 100%:

Ապօրինի շինարարության, ընդերքի օգտագործման, ապօրինի ծառահատման, հողազավթումների և որսագողության դեպքերի կանխման նպատակով մարզպետի կողմից մարզպետարանի աշխատակազմի համապատասխան կառուցվածքային ստորաբաժանումների, բնապահպանության պետական տեսչության, տեղական ինքնակառավարման մարմինների և ՀՀ ոստիկանության տարածքային մարմինների ներգրավմամբ ստեղծվել են աշխատանքային խմբեր և անցկացվել ստուգայցեր, որի արդյունքում 26 անձանց նկատմամբ կայացվել են վարչական որոշումներ:

Թմրամոլության և թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության դեմ պայքարի ուղղությամբ կատարված աշխատանքների ընթացքում արձանագրվել են թմրանյութի ապօրինի շրջանառության 35 դեպք, որից 20-ը իրացման նպատակով: «Կանեփ-Կակաչ» միջոցառման շրջանակներում ոստիկանության Սյունիքի մարզային վարչության և ենթակա բաժինների ծառայողների, տեղական ինքնակառավարման մարմինների ու տարածքի զորամասերի զինծառայողների հետ մարզի վարչական տարածքից հայտնաբերվել և այրման միջոցով ոչնչացվել է 4548 կգ վայրած կանեփի թփեր:

Հաշվետու ժամանակահատվածում բնապահպանական պետական տեսչության Սյունիքի տարածքային բաժնի կողմից կիրառված միջոցառումների արդյունքում ՀՀ պետական բյուջե է մուտքագրվել 4.7 մլն. դրամ գումար:

Կատարված աշխատանքների արդյունքները և նշված ոլորտում իրավախախտումները կանխելու անհրաժեշտ միջոցառումների իրականացման խնդիրները համապատասխան մարմինների մասնակցությամբ պարբերաբար քննարկվել են մարզպետի մոտ և կայացվել համապատասխան որոշումներ:

Մարզում իրականացվել է անշարժ գույքի 2033 օտարման գործարք, որից 829-ը՝ հողի օտարման (2014 թվականին՝ համապատասխանաբար 1708 և 659):

2015 թվականին բնակչության բնական հավելվածը կազմել է 164 մարդ: Գրանցված ամուսնությունների թիվը կազմել է 690, իսկ ամուսնալուծությունների թիվը՝ 146:

ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված լիազորությունների շրջանակներում, անհրաժեշտ աշխատանքներ են տարվել նաև հանրապետական գործադիր մարմինների մյուս տարածքային ծառայությունների հետ՝ ապահովելով նրանց, մարզպետարանի և տեղական ինքնակառավարման մարմինների փոխադարձ կապը և համագործակցությունը:

Մարզի տարածքում կառավարության տարածքային քաղաքականության իրականացումն ըստ բնագավառների

Ֆինանսական բնագավառ

Մարզպետն իր լիազորությունների և իրավասությունների շրջանակներում աշխատանքներ է տարել ՀՀ պետական բյուջեից մարզպետարանին, մարզային ենթակայության պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններին, ինչպես նաև մարզպետարանի միջոցով ֆինանսավորվող բնագավառների և ծրագրերի գծով նախատեսված միջոցների հատկացման ուղղությամբ, սահմանված կարգով վերահսկել դրանց նպատակային օգտագործումը:

2015 թվականի ընթացքում ՀՀ պետական բյուջեից մարզին հատկացված միջոցների ֆինանսավորումն ըստ ոլորտների ունի հետևյալ պատկերը.

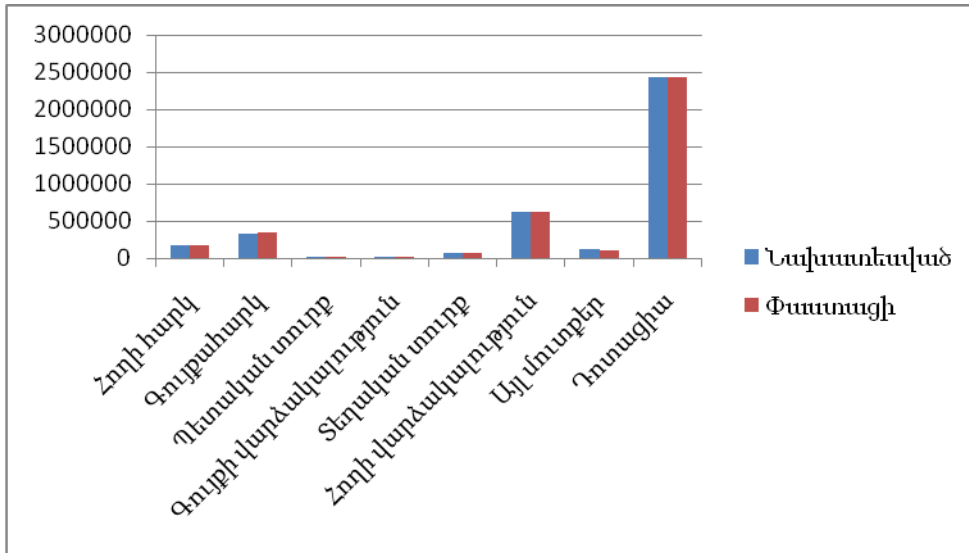
Ֆինանսավորման ոլորտը	2014թ. փաստացի ֆինանսավորված է (հազ.դրամ)	2015թ. նախատեսված գումարը (հազ. դրամ)	2015թ. փաստացի ֆինանսավորված է (հազ.դրամ)	Կատարումը (%)
ՀՀ Սյունիքի մարզպետարանի աշխատակազմ	404206.2	524113.6	520588.5	99.3
Կրթություն, այդ թվում	4206039.8	4575869.3	4575869.3	100
Հանրակրթական ուսուցում	3801864.3	4045931.9	4045931.9	100
Հատուկ կրթություն	154213.6	149557.1	149557.1	100
Ներառական կրթություն	69502.3	96016.0	96016.0	100
Նախադպրոցական կրթություն	6242.4	8533.6	8533.6	100
Արտադպրոցական դաստիարակություն	55186.0	70190.9	70190.9	100

Երաժշտական և արվեստի դպրոցներում ազգային նվագարանների գծով ուսուցման վարձավճարի փոխհատուցում	29911.5	41077.3	41077.3	100
Մանկավարժների և դպր. երեխաների տրանսպորտային ծախսերի փոխհատուցում	19732.9	25800.5	25800.5	100
Սոցիալապես անապահով ընտանիքների երեխաների դասագրքերի վարձավճարների փոխհատուցում	4660.6	4828.0	4828.0	100
Դպրոցահասակ երեխաներին սննդով ապահովում	64726.2	133933.7	133933.4	100
Մշակույթ, այդ թվում	79860.1	96778.6	96778.1	100
Թանգարանային ծառայություններ	12898.8	14746.9	14746.9	100
Համայնքային մշակույթի և ազատ ժամանցի կազմակերպում	2229.5	2956.4	2956.4	100
Թատերական ներկայացումներ	57560.1	71903.6	71903.6	100
Մշակութային միջոցառումներ	7171.7	7171.7	7171.2	100
Պետ. աջակցություն տեղական ինքնակառավարման մարմիններին	160416.7	281226.4	281226.4	100
Պետական նշանակության ճանապարհների հիմնանորոգում	159090.4	50000	47416.72	94.8
Կրթական օբյեկտների շինարարություն	0	80000.0	78401.9	98.0
Կրթական օբյեկտների հիմնանորոգում	186598.1	80000.0	78437.6	98.1
ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդից հատկացումներ	129093.7	401152.4	398867.3	99.4
Ավտոճանապարհների պահպանում և շահագործում, ձմեռային պահպանում	107669.3	110500.0	110500.0	100
Պետական հիմնարկների և կազմակերպությունների աշխատողների սոցիալական փաթեթով ապահովում	359377.5	220320.0	194449.3	88.3
Այլընտրանքային աշխատանքային ծառայություն	0	1800.0	1800.0	100
Դոտացիա	2204057.1	2425718.4	2425718.4	100
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	7572305.2	8847478.7	8810053.5	99.6

Առողջապահության բնագավառում հիվանդանոցային, ամբուլատոր-պոլիկլինիկական և դիսպանսերային ծրագրերով նախատեսված բազային ծավալը 2015թ. կազմել է 2.2 մլրդ. դրամ, առողջապահության գործակալության կողմից ընդունված 2.16 մլրդ. դրամ կատարողականը ֆինանսավորվել է ամբողջությամբ:

«Ֆինանսական համահարթեցման մասին» ՀՀ օրենքի դրույթներին համապատասխան ՀՀ պետական բյուջեով 2015թ. մարզի 109 համայնքներին նախատեսված 2.4 մլրդ.դրամ դոտացիաները հատկացվել են ամբողջությամբ:

Համայնքների բյուջեների կատարման ընթացքը ըստ հարկատեսակների հետևյալն է.

	Հողի հարկ	Գույքահարկ	Պետական տուրք	Գույքի վարձակալություն	Տեղական տուրք	Հողի վարձակալություն	Այլ մուտքեր	Դոտացիա
Նախատեսված	176264.5	328805.3	21235.0	21213.8	68014.7	619787.7	120919.6	2425718.4
Փաստացի	177348.1	344763.2	20604.7	21311.5	68757.3	628643.7	114078.6	2425718.4

Դոտացիաները հիմնականում նպատակաուղղվել են տեղական ինքնակառավարման մարմիններին ՀՀ օրենսդրությամբ վերապահված պարտադիր և կամավոր լիազորությունների իրականացմանը:

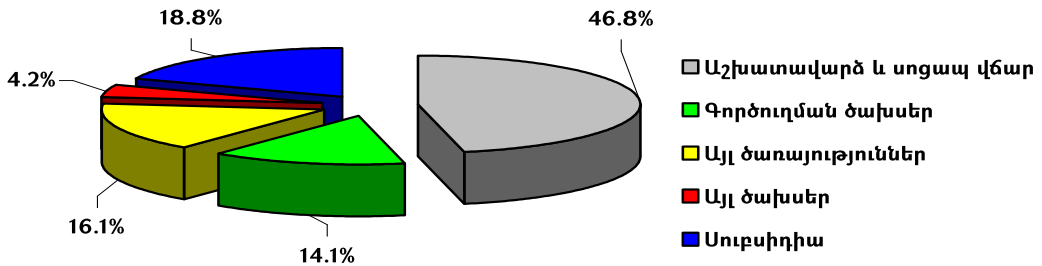
Համայնքների բյուջեները եկամտային մասով կատարվել են 99.2%, իսկ սեփական եկամուտները ապահովելով՝ 100.7%, աճը 2014 թվականի համեմատ կազմել է 6.1%: Սեփական եկամուտների բացարձակ աճը նախորդ տարվա համեմատությամբ կազմում է 83.6 մլն. դրամ:

Փաստացի հավաքագրված սեփական եկամուտների 1.46 մլրդ.դրամ ընդհանուր ծավալում հողի հարկի տեսակարար կշիռը կազմում է 12.1%, գույքահարկինը՝ 23.5%, վարձակալությամբ տրված գույքի վարձավճարներինը՝ 44.3%:

Ցուցանիշներ			
Համայնքների եկամուտները, այդ թվում	Նախատեսված ընդամենը եկամուտներ	2013թ.	3702763.0
		2014թ.	3968483.6
		2015թ.	4551455.4
Համայնքների ընդամենը եկամուտների կատարման տոկոսը	մարզի միջինը /%/	ընդամենը	
		2013թ.	97.7%
		2014թ.	98.9%

		2015թ.	99.2%
			ընդամենը
Սեփական եկամուտների աճը նախորդ տարվա համեմատ	հազ.դրամ	2013թ.	69380.0
		2014թ.	165947.7
		2015թ.	83632.3

Համայնքների բյուջեներով իրականացված ծախսերն ունեն հետևյալ պատկերը.

2015թ. սահմանված կարգով և ժամկետներում կազմվել և ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն են ներկայացվել մարզի 109 համայնքների բյուջեների ամփոփը: Կազմվել և գլխադասային մարմիններին են ներկայացվել 2016-2018թթ. պետական միջնաժամկետ ծախսային ծրագրերի, իսկ ՀՀ ֆինանսների նախարարությանը՝ 2016թ. բյուջետային ֆինանսավորման հայտերը: Պարբերաբար իրականացվել է մարզպետարանի միջոցով ֆինանսավորվող ծրագրերի գծով ծախսերի կատարման նախահաշիվների կազմման և դրանց ֆինանսավորման, հաշվետվությունների ներկայացման, համայնքների բյուջեների կատարման, աշխատավարձերի վճարման վերլուծության գործընթացներ: Հսկողություն է սահմանվել ՀՀ պետական բյուջեից համայնքների բյուջեներին տրվող հատկացումների նպատակային օգտագործման ուղղությամբ: „Գանձապետական հաշիվների էլեկտրոնային կառավարման Քլիենթ-Թրեժրի ծրագրային համակարգով կատարվել են մարզպետարանի միջոցով իրականացվող ծրագրերի գծով առկա ծախսերի ֆինանսավորման և վճարման, կնքված պայմանագրերի հաշվառման և փորձաքննության ներկայացման ամենօրյա գործառույթներ:

ՀՀ Օրենսդրությամբ սահմանված կարգով իրականացվել են ՀՀ Սյունիքի մարզպետարանի կարիքների համար գնման ենթակա ապրանքների, ծառայությունների և աշխատանքների գնման գործընթացներ :

Տեղական ինքնակառավարման մարմիններից հավաքագրվել և ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն են ներկայացվել ֆինանսական համահարթեցման դոտացիաների, ՀՀ օրենքների կիրարկման արդյունքում համայնքների բյուջեների եկամուտների կորուստների հաշվարկման հիմքում դրվող ելակետային տվյալները:

Արդյունաբերություն

Մարզի տնտեսության առանցքային ճյուղը արդյունաբերությունն է: Մարզի արդյունաբերական ձեռնարկություններում թողարկված արտադրանքի ծավալը 2015

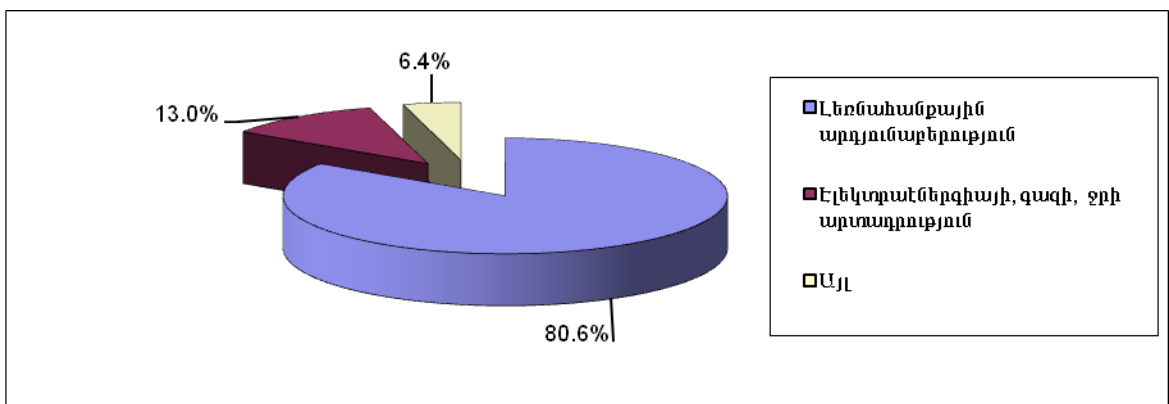
թվականին՝ նախնական տվյալներով, ընթացիկ գներով կազմել է շուրջ 180.0 մլրդ դրամ, որը նախորդ տարվա նկատմամբ կաճի է (համադրելի գներով) մոտ 2.3%-ով:

Իրացվել է ավելի քան 167.0 մլրդ դրամի պատրաստի արտադրանք, որից ԱՊՀ երկրներում՝ 0.81 մլրդ դրամ, այլ երկրներում՝ 120.0 մլրդ դրամ:

Արդյունաբերական արտադրանքի ծավալում գերակշիռ մաս է կազմում հանքագործական արդյունաբերական արտադրանքի ծավալը՝ նախնական տվյալներով մոտ 145.0 մլրդ դրամ, կամ ընդհանուրի 80.6%-ը:

Առկա հումքային, տեխնոլոգիական, կադրային ներուժի և իրացման կայուն շուկայի առկայության պայմաններում այս ճյուղը մարզի տնտեսության մեջ տևական ժամանակ կպահպանի իր առաջնային դերը:

Մարզի արդյունաբերության համախառն արտադրանքի ծավալների բաշխվածությունը 2015 թվականին՝ ըստ ճյուղերի ունի հետևյալ պատկերը.

2015 թվականին հանրապետությունում թողարկված արդյունաբերական արտադրանքի մոտ 13.9%-ը բաժին է ընկել Սյունիքի մարզի արդյունաբերական կազմակերպություններին:

Նախորդ տարվա համեմատ, 2015 թվականին մարզի արդյունաբերական ձեռնարկությունների արտադրության ծավալների՝ նախնական տվյալներով շուրջ 2.3%-ով աճը պայմանավորված է հանքագործական արդյունաբերության աճով՝ մետաղական հանքաքարերի արդյունահանման մոտ 6.0%, էլեկտրականության, գազի, գոլորշու և լավորակ օդի մատակարարման 4.3% աճով, իսկ մշակող արդյունաբերության մեջ գրանցվել է 13.3% նվազում:

2015 թվականին մարզում նախնական տվյալներով արտադրվել է մոտ 1135.6 / 1110.1/ մլն կվտ/ժամ էլեկտրաէներգիա, որը 2014 թվականի նույն ժամանակաշրջանի ցուցանիշի նկատմամբ կազմել է 102.3%: Մարզում արտադրված էլեկտրաէներգիայի ծավալը կազմում է հանրապետությունում արտադրված էլեկտրաէներգիայի շուրջ 15.0%-ը, հիդրոէլեկտրակայաններում ստացվածի՝ շուրջ 50.6%-ը:

2015 թվականին մարզում սպառված գազի ծավալը կազմել է շուրջ 48.4 մլն խոր. մետր կամ շուրջ 0.2 %-ով ավելի, քան նախորդ տարում: Բաժանորդ բնակիչների թիվը կազմել է 24624 (նախորդ տարվա համեմատ 1.4%-ով ավելի), իսկ կազմակերպություններինը՝ 448 (նախորդ տարվա համեմատ 5.9%-ով ավելի): Բնակչության կողմից սպառված գազի տեսակարար կշիռը կազմել է շուրջ 30.3%:

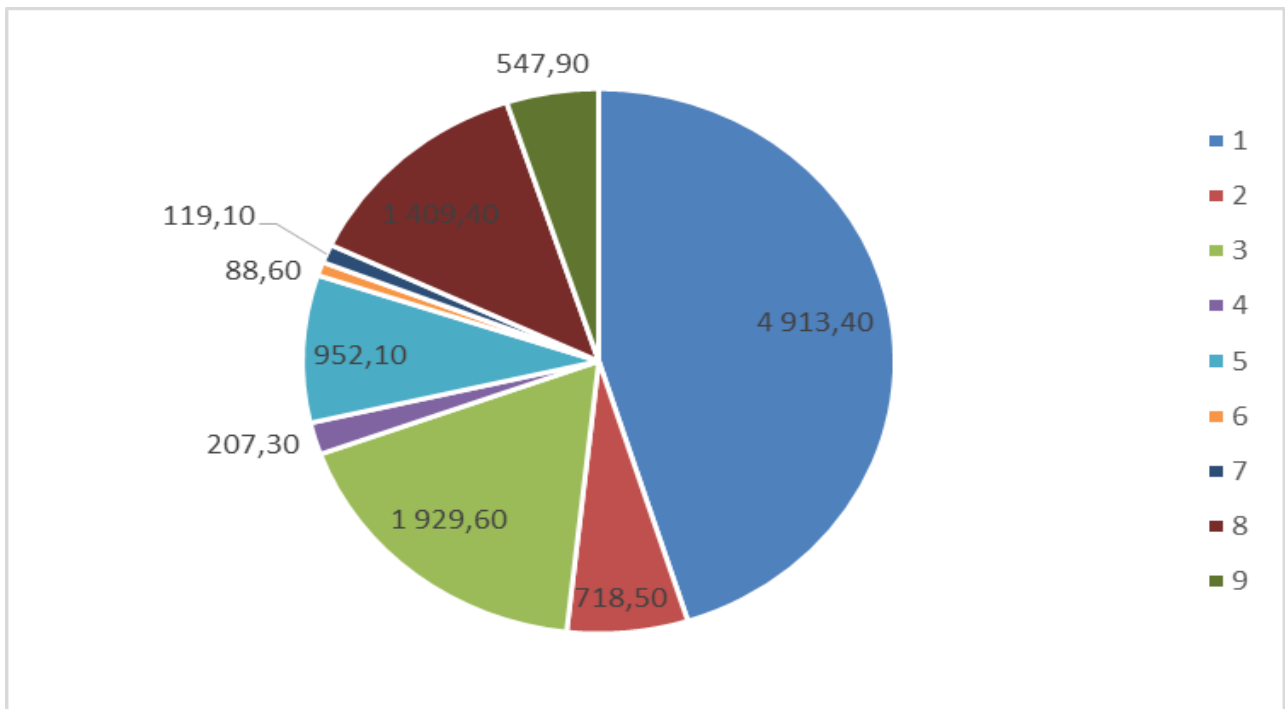
**Քաղաքաշինության, բնակարանային և կոմունալ տնտեսության
բնագավառ**

2015 թվականի ընթացքում մարզում իրականացվել են շուրջ 10 մլրդ. 885 մլն. դրամի համաշինարարական աշխատանքներ, որի աճը 2014 թվականի համեմատ կազմել է 36.7%: Կատարված աշխատանքների ընդհանուր ծավալից 4 մլրդ. 729 մլն. դրամը նպատակաուղղվել է կապիտալ շինարարությանը, 7 մլրդ. 628 մլն. դրամը՝ հիմնանորոգմանն ու վերանորոգմանը:

Իրականացված աշխատանքների 43.4 %-ը կատարվել է պետական բյուջեի, իսկ 56.6 %-ը՝ ֆինանսավորման այլ աղբյուրների հաշվին:

Աշխատանքների ընդհանուր ծավալից 45.1 %-ն ուղղվել է ճանապարհների, 8.7%-ը՝ ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգերի, 12.9%-ը՝ ոռոգման ցանցերի, 6.6%-ը՝ դպրոցների և նախադպրոցական հիմնարկների, 17.7%-ը՝ առողջապահական հիմնարկների, 1.9%-ը՝ մշակութային ու պատմամշակութային օբյեկտների կառուցմանն ու հիմնանորոգմանը, 0.8%-ը՝ մարզի բնակավայրերի գազիֆիկացմանը, 1.2%-ը՝ բնակարանաշինությանը, իսկ 4.5%-ը՝ այլ ծրագրերի իրականացմանը:

**Մարզում իրականացված քաղաքաշինական ծրագրերի
ծավալներն ըստ ուղղվածությունների բնութագրվում են
հետևյալ կերպ**

1 Ճանապարհների հիմնանորոգում, նորոգում և

4 913.4 մլն.դրամ

	պահպանում	
2	Դպրոցների և նախադպրոցական հիմնարկների կառուցում և հիմնանորոգում	718.5 մլն.դրամ
3	Առողջապահական հիմնարկների կառուցում և հիմնանորոգում	1 929.6 մլն.դրամ
4	Մշակութային ու պատմամշակութային օբյեկտների հիմնանորոգում և եկեղեցաշինություն	207.3 մլն.դրամ
5	Ջրամատակարարման համակարգերի կառուցում և հիմնանորոգում	952.1 մլն.դրամ
6	Բնակավայրերի գազաֆիկացում	88.6 մլն.դրամ
7	Բնակարանաշինություն	119.1 մլն.դրամ
8	Ոռոգման ցանցերի կառուցում և հիմնանորոգում	1 409.4 մլն.դրամ
10	Այլ ենթակառուցվածքներ	547.9 մլն.դրամ

Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը

10 885.0 մլն.դրամ

Մարզի հրատապ լուծում պահանջող հիմնախնդիրների իրականացման նպատակով ՀՀ կառավարության 2015թ. հուլիսի 2-ի N 766-Ն, 2015թ. հոկտեմբերի 22-ի N 1249-Ն և 2015թ. նոյեմբերի 19-ի N 1346-Ն որոշումներով, քաղաքաշինության բնագավառում, ընդհանուր առմամբ, 2015 թվականին Սյունիքի մարզպետարանին հատկացվել է 256 մլն. դրամ, որից տարվա ընթացքում իրացվել է 253.8 մլն. դրամը, որը հիմնականում նպատակաուղղվել է մարզային և համայնքային ճանապարհային ցանցի ասֆալտապատմանն ու վերանորոգմանը, քաղաքային համայնքների բակերի բարեկարգմանը, բազմաբնակարան շենքերի տանիքների նորոգմանը, վերելակային տնտեսության վերականգնմանը, կրթական օբյեկտների հիմնանորոգմանը, նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի կազմմանը:

Մարզպետարանի պատվիրատվությամբ Մեղրիի թիվ 1, Վերին Խոտանանի, Կապանի թիվ 1 երաժշտական դպրոցներում կատարվել են 191.5 մլն. դրամի հիմնանորոգման և Ագարակ քաղաքի դպրոցի նոր մասնաշենքի կառուցման աշխատանքներ:

ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության միջոցով ՀՀ պետբյուջեով նախատեսված միջոցների հաշվին շարունակվել և ավարտվել է «Քաջարանի արհեստագործական պետական ուսումնարան» ՊՈԱԿ-ի վերակառուցումը, որտեղ տարվա ընթացքում կատարվել են 343 մլն. 738 հազ. դրամի շինարարական աշխատանքներ:

ՀՀ պետական բյուջեի միջոցներով, ՀՀ առողջապահության նախարարության ԾԻԳ-ի ֆինանսավորմամբ, տարվա ընթացքում «Կապանի ԲԿ» ՓԲԸ մասնաշենքերի

վերանորոգման գծով կատարվել է 797 մլն. 352 հազ. դրամի, իսկ «Մեղրու տարածաշրջանային բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ նոր մասնաշենքի շինարարությունում՝ 1մլրդ 16 մլն 440 հազ. դրամի շինմոնտաժային աշխատանք:

ՀՀ պետական բյուջեով հատկացված միջոցների հաշվին ՀՀ պաշտպանության նախարարության պատվիրատվությամբ Ազարակ քաղաքում շարունակվել է բնակելի շենքի շինարարությունը, որտեղ տարվա ընթացքում կատարվել է 23 մլն. 840 հազ. դրամի շինմոնտաժային աշխատանք:

ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտեի պատվիրատվությամբ Մեղրու ինքնահոս ոռոգման համակարգի կառուցման գծով տարվա ընթացքում կատարվել են 1 մլրդ. 409 մլն. դրամի շինմոնտաժային աշխատանքներ: ՀՀ «Այլընտրանք» ՓԲԸ-ի պատվիրատվությամբ 947 մլն. դրամի շինմոնտաժային աշխատանքներ են կատարվել Կապան, Գորիս քաղաքների, Սյունիք, Բռնակոթ, Աճանան գյուղական համայնքների ջրամատակարարման ցանցի բարելավման նպատակով:

Որոշակի աշխատանքներ են կատարվել նաև մարզի համայնքների գազիֆիկացման ուղղությամբ:

«Գյուղական տարածքների տնտեսական զարգացման ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» ՊՀ-ի ֆինանսավորմամբ շարունակվել են Խնածախ, Վաղատուր, Խոզնավար և Սպանդարյան գյուղական համայնքների գազամատակարարման ցանցերի կառուցման աշխատանքները, որտեղ տարվա ընթացքում կատարվել է 88 մլն. 588 հազ. դրամի շինմոնտաժային աշխատանք: Ավարտվել է Սպանդարյան գյուղական համայնքի գազամատակարարման ցանցի կառուցումը: «Գազպրոմ-Արմենիա» ՓԲԸ-ի կողմից բաժանորդների թիվը ավելացվել է 169-ով, որոց 151-ը՝ անհատական տներ են, 18-ը՝ բազմաբնակարան շենքի բնակարաններ : Տարեկազմի 24455 բաժանորդների թիվը տարեվերջին հասել է 24624-ի, կամ աճը կազմել է 0.7%:

«Վորլդ վիժն ինթերնեյշնլ» միջազգային բարեգործական կազմակերպության ֆինանսավորմամբ 2015 թվականի ընթացքում մարզի համայնքներում իրականացվել է տարբեր օբյեկտների վերանորոգման 2 ծրագիր՝ ընդհանուր 13 մլն. 626 հազար դրամի չափով:

Հայաստանի սոցիալական ներդրումների հիմնադրամի կողմից հատկացված 34.8 մլն. դրամով վերակառուցվել է Ազարակի արվեստի դպրոցը, կառուցվել ջեռուցման համակարգ: 29.6 մլն. դրամի հիմնանորոգման աշխատանքներ են կատարվել Գորիս համայնքի Ս. Խանգաղյանի անվան տուն թանգարանում

«Չանգեզուրի ՊՄԿ» ՓԲԸ-ի կողմից հատկացված 489 մլն. դրամով հիմնանորոգման և վերակառուցման աշխատանքներ են կատարվել 6 օբյեկտներում: 51.5 մլն. դրամով կառուցվել է Կապան համայնքի Վաչագան գետի հենապատը և քարհավաք գոտին, 196 մլն դրամի շինմոնտաժային աշխատանքներ են կատարվել Կապանի Գ Նժդեհի հրապարակի ջրային գոտիների կառուցման նպատակով, 35.8 մլն հատկացվել է «Կապանի մշակույթի կենտրոն» ՀՈԱԿ-ի մասնաշենքի նորոգմանը, 174 մլն դրամ ՉՊՄԿ ՓԲԸ թիվ 2 մանկապարտեզի վերակառուցմանը, 28.4 մլն Սիսիան համայնքի բազմաբնակարան շենքերի տանիքների նորոգմանը, 8.2 մլն Գորիս քաղաքի Գ.Տաթևացու անվան հրապարակի բարեկարգմանը:

«Իստեյտ Մենեջմենթ ընդ Ադմինիստրեյշն Քամփնի» ՓԲԸ-ի միջոցներով 111 մլն. 152 հազ. դրամի վերանորոգման և վերականգնման աշխատանքներ են կատարվել Տաթևի վանքում և հարակից տարածքներում:

2015 թվականի ընթացքում համայնքների կողմից մարզպետարան է ներկայացվել շինարարություն իրականացնելու նպատակով հողհատկացման 37 առաջարկություններ, որոնցից 17-ին տրվել է դրական լուծում, 12-ը մերժվել է, 8-ը ընթացքի մեջ է:

Համայնքների ղեկավարների կողմից հաշվետու ժամանակաընթացքում տրվել է 103 շինարարության, և 30 շինարարության շահագործման փաստագրման ակտ:

Հաշվետու ժամանակահատվածում որոշակի աշխատանքներ են կատարվել ինքնակամ շինարարության հայտնաբերման, կանխարգելման և կասեցման ուղղությամբ: 2015 թվականին մարզի Գորիս, Քաջարան, Ագարակ և Դաստակերտ քաղաքներում և 32 գյուղական համայնքներում քաղաքաշինական գործունեության ոլորտում իրականացվել են վարչական ստուգումներ, որի ընթացքում արձանագրվել է ինքնակամ շինարարության 3 փաստ, բոլորը Ձորաստան համայնքում:

Կազմվել են ՀՀ Սյունիքի մարզի քաղաքաշինության ոլորտի 2016-2018թթ. միջնաժամկետ ծախսային ծրագրի և 2015թ. բյուջեի հայտերի նախագծերը, որոնք համաձայնեցման նպատակով ներկայացվել են համապատասխան նախարարություններ:

Տարվա ընթացքում սահմանված կարգով կատարվել են զոհված /մահացած/ և հաշմանդամ դարձած զինծառայողների /ազատամարտիկների/ ընտանիքների բնակարանային պայմանների բարելավման ուղղությամբ տարվող աշխատանքները: Բնակարանային պայմանները բարելավելու նպատակով 8 ընտանիքի տրվել է պետական ֆինանսական աջակցություն: 2015 թվականին համապատասխան ընթացք է տրվել նաև Քաջարան և Սիսիան քաղաքային համայնքների կողմից բնակարանային պայմանների բարելավման նպատակով հաշվառման վերցրված 2 ընտանիքների անձնական գործերին:

Որոշակի աջակցություն է ցուցաբերվել կոմունալ ծառայությունների դիմաց վարձավճարների հավաքագրման գործում:

Տրանսպորտի և ճանապարհաշինության բնագավառ

Սյունիքի մարզի ընդհանուր օգտագործման ավտոմոբիլային տարբեր նշանակության ճանապարհային ցանցի երկարությունը, համաձայն ՀՀ կառավարության 2014թվականի փետրվարի 13-ի թիվ 265-Ն որոշման, կազմում է 1041.05 կմ, այդ թվում միջպետական՝ 359.6 կմ, հանրապետական՝ 166.25 կմ և մարզային նշանակության 515.2 կմ:

Հաշվետու ժամանակամիջոցում որոշակի աշխատանքներ են կատարվել միջպետական, հանրապետական և մարզային նշանակության ճանապարհների հիմնանորոգման ու պահպանման ուղղությամբ:

Ընդհանուր առմամբ տարբեր ֆինանսավորման աղբյուրներով 2015 թվականի ընթացքում մարզի ճանապարհաշինարարական և այլ կազմակերպությունների կողմից իրականացվել են շուրջ 4.9 մլրդ. դրամի աշխատանքներ: ՀՀ պետբյուջեի միջոցներով

տարբեր նշանակության ընդհանուր օգտագործման ավտոմոբիլային ճանապարհների հիմնանորոգման, պահպանման շահագործման ուղղությամբ կատարվել են ավելի քան 2.1 մլրդ դրամ ընդհանուր գումարի աշխատանքներ:

ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարության պատվիրատվությամբ 2015 թվականի ընթացքում իրականացվել են մոտ 1.12 մլրդ. դրամի պետական նշանակության ճանապարհների հիմնանորոգման աշխատանքներ, որոնք ուղղված էին Ա/Ճ Մ2 Մ2) Երևան-Երասխ-Գորիս-Կապան-Մեղրի-Իրանի Իսլամական հանրապետություն ա/ճ կմ 276+000 (կմ 297+000 5 կմ առանձին հատվածների հիմնանորոգման (480.9 մլն. դրամ), ինչպես նաև Ա/Ճ Մ2 Մ2 Երևան-Երասխ-Գորիս-Կապան-Մեղրի-Իրանի Իսլամական հանրապետության սահման ա/ճ 388+100-կմ 342+000 հատվածի հիմնանորոգման (472.1 մլն. դրամ): Արհեստական կառույցների պահպանության և շահագործման Արաքս գետի Մեղրիի կամուրջ և Մ2 ճանապարհի նշագծման համար ծախսվել է 58.5 մլն դրամ:

ՀՀ պաշտպանության նախարարությանը պետական բյուջեից հատկացված միջոցների հաշվին իրականացվել է 75.1 մլն դրամի զորամասի ճանապարհների բարեկարգման աշխատանքներ: ՀՀ պետբյուջեով մարզի միջպետական, հանրապետական և մարզային նշանակության ճանապարհների պահպանման և շահագործման համար իրականացվել է 867.3 մլն դրամի աշխատանքներ:

Մարզպետարանի պատվիրատվությամբ մարզային նշանակության ճանապարհների ձմեռային պահպանության, ընթացիկ պահպանման և շահագործման գծով 2015 թվականին կատարվել է 110.1 մլն. դրամի աշխատանք, որից Կապանի տարածաշրջանում՝ 31.5 մլն., Գորիսի տարածաշրջանում՝ 23.5 մլն., Սիսիանի տարածաշրջանում՝ 34.2 մլն. և Մեղրիի տարածաշրջանում՝ 21.3 մլն. դրամի:

Ավարտվել է ՀՀ կառավարության 02.07.2015թ թիվ 766-Ն և ՀՀ կառավարության 19.11.2015թ թիվ 1346-Ն որոշումներով նախատեսված աշխատանքները՝ 177.8 մլն դրամ ընդհանուր արժեքով (նշված գումարով ճանապարհաշինարարական աշխատանքներ են իրականացվել Գորիս և Սիսիան քաղաքներում): Համաշխարհային բանկի տրամադրած միջոցներով 2015թ ընթացքում իրականացվել է Մ2 Շաքի-Սիսիան-Տոլրոս-Բնունիս-Տորունիք-Դաստակերտ կմ0+000-կմ 17+500 ճանապարհի հիմնանորոգման աշխատանքներ շուրջ 2.7 մլրդ դրամ գումարով:

Պատշաճ հսկողություն է իրականացվել մարզի միջպետական և հանրապետական նշանակության ճանապարհներին հարող տարածքների սանիտարական մաքրման կազմակերպման աշխատանքներին:

Հասարակական տրանսպորտի աշխատանքներն անվտանգ կազմակերպելու և բարելավելու նպատակով, ուղևորափոխադրումներն իրականացնող կազմակերպությունների ընտրության համար, ներմարզային երթուղիներում կազմակերպվել և սահմանված կարգով անց են կացվել նոր մրցույթներ:

Գյուղատնտեսության և բնապահպանության բնագավառ

2015թ ընթացքում մարզում գյուղատնտեսությամբ զբաղվել են 18390 գյուղացիական և ֆերմերային տնտեսություններ, գյուղատնտեսական մթերքների վերամշակմամբ և արտադրությամբ՝ 60 գյուղատնտեսական կազմակերպություններ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ * ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆ

Ոլորտում 2014թ. համեմատ ապահովվել են համեմատաբար բարձր ցուցանիշներ:

Մարզի 2014-2015թթ. բուսաբուծության և անասնապահության բնագավառներում գյուղատնտեսական արտադրության վերաբերյալ ցուցանիշները ներկայացվում են ստորև.

Ցուցանիշների անվանումը	Մարզի գյուղատնտեսական հիմնական մշակաբույսերի ցանքատարածությունները		Նախորդ տարվա համեմատ աճը %	Բուսաբուծական մթերքների համախառն արտադրանքը			Նախորդ տարվա համեմատ աճը %
	2014թ	2015թ		Չափի միավոր	2014թ	2015թ	
Ընդամենը ցանքային տարածություններ	/Հա/	/հա/					
	33374	34843	4.4				
Հացահատիկ և հատիկաբլիթեր	24311	25379	4.3	տոննա	72.6	67.6	-9
Տեխնիկական մշակաբույսեր	7	16	28.5	ցենտներ	42	2.3անգամ	0
Կարտոֆիլ	1728	1747.4	1.1	տոննա	32.8	33.0	0.6
Բանջարեղեն	999	1084	8.5	տոննա	17.6	18.0	2.2
Պտուղ-հատապտուղ	2591	2589.5	0.9	տոննա	14.2	15.2	7.0
Որից՝ խաղող	185.1	185.1	0	տոննա	1.2	1.2	0
Կերային մշակաբույսեր	6328	6293	-0.4				
Կուտակվել է խոտ				Հազ.տոննա	126.2	128.6	1.9
Կուտակվել է ծղոտ				Հազ.տոննա	24.2	27.1	1.9
Ցանվել է աշնանացան	16869	17309	2.6				
Կատարվել է ցրտահերկ	2496	3121	25.0				
Արտադրվել է՝							
Կաթ				Հազ.տոննա	67.4	72.0	6.8
Միս				Հազ.տոննա	16.0	18.7	16.8
Բուրդ				Տոննա	73.1	75.2	2.9
Մեղր				Տոննա	395.6	395.5	0.0
Ձու				Մլն.հատ	39.6	41.8	5.5

Մարզում 2015թ. բերքի տակ է դրվել **34843** հա ցանքատարածություն, 2014թ. **33374** հա՝ **1469**հա-ով ավել, որից 25379 հա՝ հացահատիկային մշակաբույսեր, 324հա՝ հատիկաբլիթերային մշակաբույսեր, 1747.4 հա կարտոֆիլ, 1084 հա բանջարային մշակաբույսեր, 6293 հա կերային մշակաբույսեր, տեխնիկական մշակաբույսեր՝ 16 հա: Պտղի և հատապտղի ցանքատարածությունները կազմել են 2589,5 հա, իսկ խաղողը՝ 185 հա:

Մարզի հողօգտագործողներին, համաձայն ՀՀ կառավարության համապատասխան որոշումներով 2015 թվականին հատկացվել է 80 տոննա աշնանացան ցորենի առաջին վերարտադրության սերմացու, շուկայականից էժան գներով՝ 1.5 մլն. լիտր դիզվառելիք (փաստացի բաշխվել է 112646 լ), 2200տ ազոտական պարարտանյութ, 80տ. ֆոսֆորական պարարտանյութ (մարզ է ներկրվել՝ 10 տոննա), 20 տ. կալիումական պարարտանյութ, (մարզ է ներկրվել 16 տոննա) 250 տոննա գարնանացան գարու, 2 տոննա առվույտի և 40 տոննա կորնգանի սերմացու:

Սերմարտադրողների միության միջոցով տեղական համայնքների ֆերմերներին տրամադրվել են աշնանացան ցորենի 570 տոննա սերմացու:

Մկնանման կրծողների դեմ պայքարի կազմակերպման նպատակով մարզ է ներկրվել 305 կգ թունանյութ /Ռոդիֆակում Ս/, որի միջոցով 27 համայնքներում պայքար է կազմակերպվել 10040 հա ցանքատարածությունների վրա:

Կարևորվել է նաև հացահատիկի սերմարտադրության, սերմաթարմացման և սորտափորձարկմանն ուղղված միջոցառումները, որոնց ուղղությամբ տարվել են համապատասխան աշխատանքներ, կազմակերպվել և իրականացվել է սերմերի արտադրության և վաճառքի աշխատանքները, ապահովվել որակյալ և կոնդիցիոն սերմերի արտադրություն:

Մինչև բերքահավաքի աշխատանքների սկիզբը, կազմակերպվել է սերմադաշտերում ապրոբացիայի աշխատանքները:

Մարզում 2015թ. կարտարված ցանքսը ամբողջովին հնձվել է: Հացահատիկի միջին բերքատվությունը մարզում կազմել է 26.3 գ/հա անցած տարվա՝ 30,4գ/հա-ի փոխարեն:

2015թ. կատարվել է աշնանացան՝ 17309հա, նախորդից՝ 440հա-ով ավել /16153հա աշնանացան ցորեն, անցած տարվա համեմատ 614 հա-ով ավել և 1550հա աշնան գարի, անցած տարվա 1330հա-ի փոխարեն /, 3121հա ցրտահերկ, նախորդ տարվա համեմատ 625հա-ով ավել:

2015թ. մարզից արտահանվել է 4429տ կարտոֆիլ, 1549տ կաղամբ, 1429տ աշնանացան ցորենի սերմացու, 420տ տարբեր տեսակի ձավարեղեն:

Մարզի ԶՕԸ-ի ուժերով 2015թ. գյուղացիական և ֆերմերային տնտեսություններին մատակարարվել է 5.3 մլն.խ.մ. ջուր, ոռոգման վարձավճարների գանձումները կազմել է 83.3 %:

Ստորև ներկայացվում է վարձավճարների գանձումը առ. 01.01.2015թ.-01.01.2016թ.

Ընդամենը մարզում	Ոռոգված հողատարածքը /հա/	Մատակարարված ջրի քանակը /հազ.խմ/	Հասույթը /հազ.դրամ	Փաստացի գանձված վարրձավճար.	Ապառաքը /հազ.դրամ /	Տոկոսը %
01.01.2015թ.	1788	5353.5	58888.5	54716	4185.0	92.9
01.01.2016թ	1402	5375	59125,0	49270.2	9854.8	83.3

2015թ. մարզում ավելացել է անասունների գլխաքանակը. Խոշոր եղջերավոր անասունների գլխաքանակը կազմել է 63321գլուխ /աճը 9.6%/, մանրինը՝ 125664 գլուխ /աճը 9.2%/, խոզերի գլխաքանակը՝ 12364 գլուխ /աճը՝ 1.0%/:

Անասնաբուժական ծառայության հետ համատեղ վերահսկվել և համակարգվել են գյուղատնտեսական կենդանիների հիվանդությունների դեմ պայքարի աշխատանքները:

Տարվա ընթացքում զանգվածային հիվանդություններ չեն արձանագրվել:

Կատարվել են դիագնոստիկ ստուգումներ տուբերկուլոզ և բրուցելոզ հիվանդությունների, պրոֆիլակտիկ միջոցառումներ՝ սիբիրախտ, պաստերիոզ, դաբաղ, խոզերի ժանտախտ, թոչունների ժանտախտ, հիվանդությունների դեմ: ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության կողմից ժամանակին են հատկացվել բոլոր անհրաժեշտ պրեպարատները:

Մարզում գործում է 3 տոհմային տնտեսություն: Տարվա ընթացքում կատարվել է 800 գլուխ խոշոր եղջերավոր անասունների արհեստական սերմնավորում և 15 գլուխ խոզերի:

Մարզում տարբեր դոնորների ֆինանսական աջակցությամբ ուսուցում և խորհրդատվական աշխատանքներ են կազմակերպվել մարզպետարանի, ԳԱՄԿ-ի, ՓՄՁ-ԶԱԿ-ի և հասարակական այլ կազմակերպությունների կողմից:

2015թ. ընթացքում ՀՀ պետական բյուջեի, միջազգային կազմակերպությունների և ֆինանսական այլ աղբյուրների միջոցով իրականացվել են գյուղատնտեսության աջակցության մի շարք ծրագրեր, մասնավորապես.

1) Պետական բյուջեով ոռոգման համակարգում վերակառուցման և հիմնական նորոգման նպատակով կատարվել է մոտ 81.7 մլն դրամի ներդրումներ / ոռոգման համակարգի վերանորոգում, հիմնանորոգում, էլ.էներգիայի ծախսեր և այլն/:

2) ԳԱՄԿ-ի կողմից 42.5 մլն. դրամի չափով ներդրումներ:

3) ՀՀ Կառավարության աշխատակազմի «Գյուղական տարածքների տնտեսական զարգացման ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» ՊՀ միջոցով մարզի 11 համայնքներում ավարտվել, իսկ հինգ համայնքներում իրականացվում է ջրարբիացման ծրագրեր՝ Ախլաթյան, Բոնակոթ, Անգեղակոթ, Շաքե, Սպանդարյան, որոնց ընդհանուր գումարը կազմում է՝ 258.422 մլն. դրամ:

4) Մարզում «Համայնքների գյուղատնտեսական ռեսուրսների կառավարման և մրցունակության» ծրագրի շրջանակներում ընդգրկվել է 17 համայնք, որոնց տրվել են 24 անիվավոր տրակտորներ, 836 հատ գյուղգործիքներ, կատարվել է 35961 հա արոտների ջրարբիացում, կառուցվել է 9 կացարան, 11 փարախ, 123 խմոց:

5) Շվեյցարիայի զարգացման և համագործակցության գործակալության ֆինանսավորմամբ, 2010թ. հաստատվել և 2015թ. «Քարդ»-ի միջոցով շարունակվել է իրականացվել «Շուկաներ Մեդրիի համար» ծրագիրը, որի շրջանակներում այգեգործության զարգացման և շուկաների հասանելի դարձնելու նպատակով ԱԳԶԿ հիմնադրամը 2015թ. ընթացքում ծախսել է մոտավորապես 100.0 մլն. ՀՀ դրամ:

Մարզում 2015թ. հունվար-նոյեմբերին իրացվել է շուրջ 13.0 հազար տոննա միս (կենդանի զանգվածով), արտադրվել 72.0 հազ.տոննա կաթ, և 41.8 մլն հատ ձու, անցած տարվա՝ 11.8 հազար տոննա միս (կենդանի զանգվածով), արտադրվել 67.1 հազար տոննա կաթ և 38.7 մլն հատ ձու:

01.01.2015թ. դրությամբ մարզում առկա 1081 տրակտորներից գյուղատնտեսական աշխատանքներին պատրաստ են մարզի առկա տեխնիկայի 75%-ը: 154 հացահատիկահավաք կոմբայններից՝ 111-ը, 39 կերահավաք կոմբայններից՝ 34-ը:

Գյուղատնտեսական առկա տեխնիկան հիմնականում մաշված է, հիմնախնդիր է նոր տեխնիկայով համալրումը և առկա հավաքակազմի արդիականացումը:

Անցած տարվա համեմատ գյուղտեխնիկայի քանակն ավելացել է:

Անհրաժեշտ ուշադրություն է դարձվել բնության և շրջակա միջավայրի պահպանությանը, ցուցաբերվել աջակցություն բնապահպանական օրենսդրության կատարմանը, արգելանոցների և արգելավայրերի պահպանմանը և օգտագործմանը, ապահովվել համագործակցություն բնապահպանական խնդիրներ իրականացնող հասարակական կազմակերպությունների և մարզի «Օրիուս» բնապահպանական տեղեկատվական հասարակական կենտրոնների հետ:

Աջակցություն է ցուցաբերվել «Հանգեզուր» կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ի կենսաբազմազանության ապահովման և կայուն զարգացման ծրագրերին:

ՀՀ բնապահպանության նախարարության, ՀՀ Սյունիքի մարզպետարանի և գերմանական զարգացման բանկի միջև կնքված համաձայնագրի շրջանակներում 2012թ. սկսվել է «Շիկահողի կենսոլորտային արգելոցի հիմնադրման և շրջակա համայնքների սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրի» պիլոտային փուլը: Ծրագրի ընդհանուր արժեքը կազմում է 8.25 մլն եվրո: Ծրագրի իրականացման մեկնարկը կտրվի 2016թ.:

«Վայրի բնություն» հիմնադրամի կողմից շարունակվում է իրականացվել «Խուստուփ» և «Հանգեզուր» արգելավայրերի զարգացման ծրագրերը: Նշված ծրագրերի իրականացման ուղղությամբ 2015թ-ին ներդրումների չափը կազմել է շուրջ 29.0 մլն դրամ:

Մշտական աջակցություն է ցուցաբերվել թափոնների վերամշակման, վնասազերծման, պահպանման և փոխադրման ուղղությամբ տարվող աշխատանքների կազմակերպմանը: Մարզի առողջապահական ընկերությունները համապատասխան պայմանագրեր են կնքել վտանգավոր բժշկական թափոնների վերամշակման վնասազերծման համար:

Հանրապետական գործադիր մարմինների տարածքային ստորաբաժանումների հետ հաշվետու ժամանակահատվածում համատեղ աշխատանքներ են տարվել մարզի ֆլորայի և ֆաունայի պահպանման և վերարտադրման, ինչպես նաև իրավախախտումների կանխման ուղղությամբ:

Համակարգված աշխատանքներ են տարվել բնօգտագործման և բնապահպանական վճարների պատշաճ կարգով վճարումներն ապահովելու, ոլորտում արձանագրված իրավախախտումներից գոյացած վարչական տուգանքները պետբյուջե մուտքագրելու ուղղությամբ (հաշվարկված վնասների և պատժամիջոցների դիմաց 2015 թվականի ընթացքում պետբյուջե է մուտքագրվել մոտ 4.7 մլն. դրամ):

Աշխատանքներ են տարվել համայնքների ընդհանուր օգտագործման տարածքներում ապօրինի ծառահատումների, աղբակույտերի և արտադրական թափոնների տեղափոխման ուղղությամբ: Տեղական ծրագրեր են մշակվել նաև գյուղական համայնքներում ծառատնկումների կազմակերպման, փողոցների մաքրման ուղղությամբ:

Համատեղ իրականացված ստուգայցերի արդյունքում համայնքների ընդհանուր օգտագործման հողային տարածքներում բնապահպանական օրենսդրության պահանջների կատարման խախտումներ չեն արձանագրվել:

Սահմանված պարբերականությամբ (ամիսը 3 անգամ) սպասարկող մարզային կազմակերպությունների կողմից մարզի միջպետական, ինչպես նաև զբոսաշրջային կենտրոններ (Տաթևի վանական համալիր, ճոպանուղի, Վահանավանք և այլն) տանող հանրապետական նշանակության ճանապարհների և դրանց հարակից տարածքներում կատարվում են սանիտարական մաքրման աշխատանքներ: Ճանապարհների առանձին հատվածներում և բնակավայրերի մերձակայքում տեղադրվել են աղբարկղներ: Կատարված աշխատանքների արդյունքում ճանապարհների սանիտարական վիճակը գտնվում է բարվոք վիճակում:

Ապահովվել է նաև համագործակցությունը բնական պաշարների և ընդերքօգտագործման բնագավառում: Մարզի 44 հանքավայրերի (12-ը մետաղական, 32-ը ոչ մետաղական) համար տրվել են ընդերքօգտագործման լիցենզիաներ, որոնցից ներկայումս շահագործվում է 30-ը /7-ը մետաղական, 23-ը ոչ մետաղական/: Բոլոր հանքօգտագործողներն ունեն հողհատկացման և ընդերքի օգտագործման համապատասխան փաստաթղթեր:

Թվով 30 կազմակերպություն ունի ընդերքի օգտակար հանածոների շահագործման նպատակով ուսումնասիրության լիցենզիաներ:

Հողաշինության և հողօգտագործման բնագավառ

Մարզի 43.8 հազ.հա գյուղնշանակության վարելահողերից 2015թ. գյուղատնտեսական արտադրության կազմակերպման նպատակով օգտագործվել է 37.3 հազ.հա /85.2%/: Բարձրադիր գոտիներում գտնվելու և մեծ թեքություններ ունենալու և տնտեսապես ոչ շահավետ լինելու պատճառներով համայնքներում չի օգտագործվել մոտ 6.5 հազ.հա վարելահող, այդ թվում 4.9 հազ.հա պետական և համայնքային սեփականության:

Համաձայն մարզի հողային հշվեկշռի համայնքների վարչական տարածքներում գյուղատնտեսական նշանակության վարելահողերի 27.8%-ը /12170հա/, այգիների 19.4%-ը /204հա/, խոտհարքների 54.6%-ը /4515հա/, արոտների գրեթե 100%-ը /145900հա/ հանդիսանում են պետական կամ համայնքային սեփականություն: Համայնքներում ընդհանուր առմամբ 2015թ-ի ընթացքում գյուղատնտեսական նշանակության հողերից հողօգտագործողների կողմից վարձակալությամբ օգտագործվել է 42.64 հազ. հեկտարը՝ տարեկան 131.4 մլն դրամ վարձավճարով: 2015 թվականի վարձավճարի /ներառյալ ապառքներ/ գանձումները կազմել են 134.5 մլն. դրամ կամ 102.3%:

2015թ. վարչական հսկողության աշխատանքների շրջանակներում մարզի թվով 36 համայնքներում /4 քաղաքային, 32 գյուղական/ իրականացվել են ընթացիկ ստուգումներ հողաշինարարության, հողօգտագործման և հողերի պահպանման նկատմամբ: Ստուգումների արդյունքներով մարզի 4 համայնքների ղեկավարներ ենթարկվել են վարչական պատասխանատվության, արձանագրված թերությունները վերացվել ամբողջությամբ:

2015թ. ընթացքում մարզի 20 համայնքներում /5 քաղաքային, 15 գյուղական/ համայնքային և պետական սեփականության հողերից, աճուրդ-վաճառքի կարգով օտարվել է 43.52 հա հողամաս, որից 32.45 հա-ը՝ գյուղատնտեսական նշանակության, կամ 41 %-ով պակաս քան 2014թ-ին: Հողերի օտարումից մուտքերը կազմել են 34.6 մլն.

դրամ, որը օտարված հողամասերի կադաստրային արժեքների հանրագումարը գերազանցում է 10.7 մլն.դրամով: Գյուղական համայնքների ֆոնդային բյուջեներ մուտքագրված գումարները դեռևս բավարար չեն «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 84-րդ հոդվածի 3-րդ կետով նշված՝ գյուղական համայնքների հողերի գոտիավորման և օգտագործման սխեմաների կազմման համար: 2016թ-ին լրացուցիչ մուտքերի դեպքում գումարները կուղղվեն նշված աշխատանքների իրականացմանը /քաղաքային համայնքները ունեն հաստատված քաղաքաշինական փաստաթղթեր/:

2015թ. կազմվել և հողերի օգտագործման ժամանակավոր սխեմաների համաձայնեցման միջգերատեսչական հանձնաժողովին են առաքվել մարզի թվով 20 համայնքներում հողերի նպատակային նշանակությունը փոխելու վերաբերյալ 29 առաջարկներ: 2014թ. ընթացքում համապատասխան համայնքների ավագանիների որոշումներով թվով 20 համայնքներում փոփոխվել են 34.17 հա /156 միավոր/ հողամասերի նպատակային նշանակությունները, որոնց նպատակային նշանակությամբ օգտագործումը խթան կհանդիսանա ինչպես էներգետիկայի, հեռուստառադիոհեռարձակման, գյուղատնտեսության, արտադրական և հասարակական սպասարկման ոլորտի, այնպես էլ համապատասխան համայնքների սոցիալ տնտեսական զարգացմանը:

2015թ հողամասերի նպատակային նշանակությունների փոփոխության արդյունքում՝ որպես կադաստրային արժեքների տարբերություն համայնքների բյուջեներ են մուտքագրվել 1.9 մլն. դրամ /100%/:

Առողջապահության բնագավառ

Հաշվետու տարում ուշադրության կենտրոնում են եղել մարզում գործող առողջապահական հաստատությունների համաչափ զարգացման, առողջության առաջնային պահպանման, մոր և մանկան առողջության, ծննդօգնության որակի, ներհիվանդանոցային ինֆեկցիայի կանխարգելման, շտապ օգնության և բուժականանկաբարձական կետերում ցուցաբերվող բուժօգնության որակի ու մատչելիության բարձրացման հարցերը, ինչպես նաև առողջապահական ընկերությունների նյութատեխնիկական բազայի հազեցման և կադրերով համալրման գործընթացները, ֆինանսական միջոցների արդյունավետ կառավարումը:

Բնակչության բժշկական բարեկեցության գնահատման համար կարևորագույն ցուցանիշներից է բնակչության բնական շարժի նկարագիրը, որն ըստ մարզի տարածաշրջանների ունի հետևյալ պատկերը.

Տարածաշրջան	Ծնունդ 2013թ.	Ծնունդ 2014թ.	Ծնունդ 2015թ.	Մահերի թ. 2013թ.	Մահերի թ. 2014թ.	Մահերի թ. 2015թ.	0-1 տ. երեխաների մահեր 2013թ.	0-1տ. երեխաների մահեր 2014թ.	0-1տ. երեխաների մահեր 2015թ.

	Ըստ ծննդոգն. ցուցաբերող ՓԲԸ-ի	Ըստ ՔԿԱԳԾ-ի	Ըստ ծննդոգն. ցուցաբերող ՓԲԸ-ի	Ըստ ՔԿԱԳԾ-ի	Ըստ ծննդոգն. ցուցաբերող ՓԲԸ-ի	Ըստ ՔԿԱԳԾ-ի	Ըստ ՓԲԸ-ի	Ըստ ՔԿԱԳԾ-ի	Ըստ ՓԲԸ-ի	Ըստ ՔԿԱԳԾ-ի	Ըստ ՓԲԸ-ի	Ըստ ՔԿԱԳԾ-ի			
Կապան	450	426	445	436	394	404	315	410	376	417	418	440	6	4	1
Քաջարան	71	93	65	79	53	85	58	60	70	66	79	79	0	1	1
Սիսիան	289	333	318	372	263	325	236	270	252	291	135	261	3	2	1
Գորիս	536	475	531	505	547	523	307	352	310	335	307	354	2	5	1
Մեղրի	85	108	91	116	76	103	112	130	106	114	115	122	3	1	0
ԸՆԴԱՄԵՆ Ը ՄԱՐԶՈՒՄ	1431	1455	1450	1508	1333	1440	1028	1226	1114	1223	1054	1256	14	13	4

2015 թվականին մարզում գրանցվել է 1440 ծնունդ (ծնելիությունը կազմել է 10.3 /2014թ.՝ 9.8, 2013թ.՝ 9.5/ պրոմիլե) և 1256 մահ (մահացության ցուցանիշը կազմել է 9.0 /2014թ.՝ 8.0, 2013թ.՝ 8.0, / պրոմիլե): Բնական աճը կազմել է 1.3 /2014թ.՝ 1.8, 2013թ.՝ 1.5, / պրոմիլե: Մանկական մահացությունը կազմել է 2.8 /2014թ.՝ 8.6, 2013թ.՝ 9.6, /պրոմիլե:

Մարզում գործում են մարզային ենթակայության 17 առողջապահական ընկերություններ և կազմակերպություններ, որոնք մատուցում են արտահիվանդանոցային, հիվանդանոցային, մասնագիտական /նյարդահոգեբուժական/ դիսպասերային և շտապ օգնության ծառայություններ: Մարզային ենթակայության առողջապահական ընկերություններում աշխատում է **1356** մարդ, որից **256** բժիշկ, **698** միջին բուժաշխատող: 10000 բնակչի հաշվով բուժապասարկում են իրականացրել **21 բժիշկ և 56.2 միջին** բուժաշխատող:

Ստացիոնար բժշկական հաստատություններում ծավալված է 390 մահճակալ:

2015 թվականին մարզի հինգ բժշկական կենտրոններում և նյարդահոգեբուժական դիսպանսերում հիվանդանոցային ստացիոնար բուժօգնություն են ստացել 11695 հիվանդներ, որից 976 հիվանդ բուժվել են վճարովի հիմունքներով, իսկ 284 / հիվանդ՝ համավճարի կիրառման սկզբունքով:

2015 թվականին մարզի բժշկական կենտրոններում ծնվել է 1333 երեխա, 0-1 տարեկան հասակում մահացել է 4 /2014թ.,13, 2013թ.՝ 14 / երեխա, որից 3 երեխա 0-6 օրական հասակում: Արձանագրվել է 19 մեռելաճնության դեպք, պերինատալ մահացության ցուցանիշը կազմում է 13.5 պրոմիլե: Մարզում 2015 թվականին մայրական մահացության դեպք չի արձանագրվել: Կեսարյան հատումների տեսակարար կշիռը կազմել է 21%: 2015 թվականի ընթացքում մարզում գրանցված ծնունդների 93.0% իրականացվել է մարզի ծննդօգնություն իրականացնող 5 բժշկական կենտրոններում: Մարզի բժշկական կենտրոններում ծննդօգնությունը իրականացնելու նպատակով 9 կնոջ տրամադրվել է ծննդօգնության հավաստագիր: 48 բարձր ռիսկի հղիներ ուղեգրվել են 3-րդ մակարդակի բուժհաստատություն անհրաժեշտ բուժօգնությունը ստանալու նպատակով:

2015 թվականին առողջության առաջնային պահպանում իրականացնող հաստատություններ այցելությունների թիվը կազմել է 672960 /2014թ.՝ 598297/, մեկ բնակչի հաշվով հաճախումների թիվը կազմում է 4.9: Նեղ մասնագիտական և դիսպանսեր հսկողության տակ գտնվում է 21732 հիվանդ:

Սոցիալապես անապահով խմբերում չընդգրկված, սակայն ծանր սոցիալական վիճակում գտնվող մարզի 62 բնակիչներ մարզպետի միջնորդությամբ ուղեգրվել են հիվանդանոցային բուժօգնություն ստանալու կամ հետազոտվելու, որոնցից 50-ը / մարզի բուժհաստատություններում, իսկ 12-ը՝ Երևանի մասնագիտացված բժշկական հաստատություններում: Առողջարանային-վերականգնողական բուժման են ուղեգրվել հաշմանդամության խումբ ունեցող 115 հիվանդներ և մանկուց հաշմանդամ՝ 5 երեխաներ:

Կազմակերպվել է անվճար և արտոնյալ պայմաններով դեղամիջոցներ ստանալու իրավունք ունեցող անձանց դեղերով ապահովման գործընթացը: ՀՀ առողջապահության նախարարությունից ստացվել և բաշխվել է կենտրոնացված գնումներով ձեռք բերված 74.7 մլն դրամի, իսկ մարդասիրական օգնության ճանապարհով՝ 18.9մլն դրամի դեղորայք, բժշկական պարագաներ: 2015 թվականին մարզի բուժհաստատությունների կողմից հիվանդներին տրամադրվել է 57.9մլն. դրամի անվճար և արտոնյալ պայմաններով դեղորայք:

2015 թվականին շտապ օգնության ծառայությունը իրականացրել է 19613 կանչ, շարունակում է աճել գյուղական վայրերից ստացված և սպասարկված կանչերի թիվը:

Մարզում գործող 17 ՓԲԸ պետական պատվերի գլոբալ բյուջեն կազմել է 2.17 մլրդ դրամ, որից 1.13 մլրդ դրամ արտահիվանդանոցային և 1.04 մլրդ դրամ հիվանդանոցային ծառայությունների գծով: 2015 թվականի դեկտեմբերի 15-ի դրությամբ պետական պատվերի գլոբալ բյուջեի կատարողականը կազմել է 98.6%: Ֆինանսական փոխհատուցումը իրականացվել է 100%:

Ստացիոնար պայմաններում վճարովի ծառայությունները մուտքագրվել է 62.4 մլն դրամ, որից համավճարի սկզբունքով՝ 14.6 մլն դրամ: Արտահիվանդանոցային բժշկական ծառայություններից մուտքագրվել է 47.0 մլն.դրամ:

Մարզային ենթակայության առողջապահական հաստատությունների կրեդիտորական պարտքերը չեն գերազանցում 10.0 մլն դրամ:

Ամբողջությամբ իրականացվել են մարզի առողջապահական ընկերություններում նախատեսված կառուցվածքային և կազմակերպական փոփոխությունները: Ավարտվել են ՀՀ ԱՆ ԾԻԳ-ի կողմից ՀԲ վարկային ծրագրի շրջանակներում իրականացվող ներդրումային աշխատանքները: 2015 թվականին ավարտվել են «Կապանի ԲԿ» ՓԲԸ թերապևտիկ մասնաշենքի վերակառուցման և «Մեղրու տարածաշրջանային ԲԿ» ՓԲԸ նոր շենքի կառուցման աշխատանքները: Բժշկական կենտրոնները հագեցվել են ժամանակակից սարքավորումներով, կահույքով, բժշկական նշանակության պարագաներով :

Ոչ պետական միջոցներով ոլորտում 2015թ. իրականացվել են շուրջ 40.0 մլն դրամի աշխատանքներ:

Մարզի առողջության առաջնային օղակի թվով 95 բժիշկներ և բուժքույրեր մասնակցել են Հայաստանի Հանրապետությունում ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամի կողմից կազմակերպված թեմատիկ դասընթացներին:

«Մալաթիա» ԲԿ-ը մասնագիտական խմբերի միջոցով մարզի բոլոր գյուղական առողջության կենտրոններում և քաղաքային պոլիկլինիկաներում իրականացվել են «Բաց դռներ» միջոցառումներ, որոնց ընթացքում 4621 մարդկանց տրվել է անհրաժեշտ մասնագիտական խորհրդատվություն, իրականացվել է 1098 տարբեր տեսակի լաբորատոր-գործիքային հետազոտություններ:

2015 թվականի ընթացքում առանձնակի ուշադրություն էր դարձվում մարզի բժշկական կադրերի համալրմանը, բժշկների հետբուհական շարունակական կրթմանը:

Առանձնակի ուշադրություն է դարձվել բժշկական բարձր որակավորում ունեցող ժամանակավոր մարզ գործուղված մասնագետների համար բավարար կենցաղային և արտոնյալ աշխատանքային պայմաններ ապահովելու խնդրին:

Սոցիալական ապահովության բնագավառ

2015թ. բնակչության պետական սոցիալական ապահովության տարածքային քաղաքականությունն իրականացվել է սոցիալական աջակցության տարածքային գործակալությունների գործունեության կազմակերպման, սոցիալական ոլորտի հանրապետական գործադիր մարմինների տարածքային ծառայությունների գործունեության համակարգման, ինչպես նաև բնակչության սոցիալապես անապահով ընտանիքների հաշվառման և բնակչության զբաղվածության ծրագրերի իրականացման միջոցով:

Բնակչության սոցիալական ապահովության բնագավառում կարևոր նշանակություն ունի պետական նպաստների տրամադրումը, որը նպատակաուղղված է սոցիալապես աղքատ ընտանիքների կենսամակարդակի բարձրացմանը:

2015թ. դեկտեմբեր ամսին սոցիալական աջակցության տարածքային գործակալություններում (ՍԱՏԳ-ներում) հաշվառված 4879 կարիքավոր ընտանիքներից ընտանեկան նպաստի համակարգում ընդգրկվել է 3589 ընտանիք, կամ նախորդ տարվա համեմատ պակասել է 62-ով:

ՍԱՏԳ-ներին կից հասարակական հիմունքներով գործում են սոցիալական աջակցության խորհուրդներ, որոնց ընձեռնված է ընտանեկան նպաստի համակարգից դուրս մնացած առավել անապահով ընտանիքներին սահմանված քվոտաների սահմաններում հրատապ(եռամսյակային) դրամական օգնություն նշանակելու հնարավորություն: Հաշվետու ժամանակահատվածում ամիսը մոտ 364 ընտանիք ընդգրկվել է եռամսյակային դրամական օգնության ցուցակներում, յուրաքանչյուրին վճարվել է ամսական 17000դրամ:

ՍԱՏԳ-ում գործում է թեժ գիծ, որի միջոցով մարզի բնակչությունը սոցիալական ոլորտի հարցերի վերաբերյալ մշտապես կարող են մարզպետարանից ստանալ պարզաբանումներ:

ՀՀ կառավարության 2008 թվականի դեկտեմբերի 4-ի N 1523-Ն որոշման համաձայն ընտանեկան նպաստ կամ հրատապ օգնություն ստացող ընտանիքների ցուցակները տեղադրվել են մարզպետարանի և համայնքների պաշտոնական կայքէջերում:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ձեռնարկվել է համապատասխան միջոցառումներ նպաստի համակարգին պետական բյուջեից հատկացված միջոցների հասցեականության ապահովման և նպատակային օգտագործման ուղղությամբ:

ՀՀ կառավարության 2014 թվականի հունվարի 30-ի N 145-Ն որոշման կատարումն ապահովելու համար, ընտանիքների անապահովության գնահատման և համապատասխան կազմակերպությունների համակարգերում ընդգրկված անձանց տվյալների անհատական (անձնավորված) հաշվառման համակարգերի տեղեկատվական բազաների միջոցով կազմված ցուցակները համադրվել են մարզի սոցիալական աջակցության չորս տարածքային գործակալությունների ընտանիքների անապահովության գնահատման համակարգի տեղեկատվական բազաների տվյալների հետ և արդյունքների հաշվետվությունները յուրաքանչյուր ամիս ներկայացվել են ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն: Տեղեկատվական բազաների համադրմամբ և կատարված ուսումնասիրությունների արդյունքով արձանագրված գերավճար գումարները սահմանված կարգով հետ է գանձվել պետական բյուջե: 2015 թվականին սոցիալական աջակցության 4 տարածքային գործակալությունների կողմից հետ է գանձվել 6.9 մլն. դրամ:

Հայաստանի Հանրապետության Սյունիքի մարզպետարանին 01.01.01.03 ծրագրի բյուջետային ծախսերի տնտեսագիտական դասակարգման «Այլ նպաստներ բյուջեից» հոդվածով նախատեսված ծախսերից սոցիալական աջակցության նպատակով մարզպետարան դիմած 1232 քաղաքացիների հատկացվել է դրամական օգնություն, որոնցից 848 ընտանիքների կազմում առկա են հաշմանդամներ: Դրամական օգնություն ստացող ընտանիքների ցուցակները տեղադրվում են մարզպետարանի պաշտոնական կայքէջում:

84 հաշմանդամների անվճար հատկացվել է առողջարանային ուղեգրեր:

Տարեցների միջազգային օրվա կապակցությամբ 100 տարին լրացած մարզի 5 տարեցների ցուցաբերվել է դրամական օժանդակություն (յուրաքանչյուրին 50հազ. դրամ):

Սոցիալապես անապահով, նաև բարդ բժշկական ախտորոշումներով անձինք մշտապես գտնվել են մարզպետարանի ուշադրության կենտրոնում:

Եթե նախկինում Գորիսի և Սիսիանի տարածաշրջանից հեմոդիալիզ ստացող հիվանդները ստիպված էին գալ Կապանի բժշկական կենտրոն, ապա այժմ Գորիսում հեմոդիալիզի բաժանմունք ստեղծելուց հետո այդ խնդիրը լուծվել է:

Կազմակերպվել է «Սատար» բարեգործական կազմակերպության աշխատակիցների այցը մարզ, որոնց միջոցով մարզի հաշմանդամներին հատկացվել է 2 սայլակ, 65 պրոթեզի կոշիկ, 40 ձեռնափայտ, 2 պրոթեզի գուլպա, 2 քայլակ:

Սոցիալական ծառայությունների և ծրագրերի վերաբերյալ հանրային իրազեկման ոլորտում սոցիալական աջակցության բնագավառում ընթացող ծրագրերի և դրանցում ընդգրկվելու չափանիշների վերաբերյալ տարվա ընթացքում հեռարձակվել է 15 հեռուստահաղորդում:

Ընթացքի մեջ են ՀԽՍՀ խնայբանկում ներդրված ավանդների փոխհատուցման աշխատանքները: 31.12.2015թ. դրությամբ ավանդների փոխհատուցում է տրամադրվել 4491 նպաստառու ընտանիքների՝ շուրջ 640.2 մլն դրամ գումարով: 2015թ. ընթացքում ավանդների փոխհատուցում է տրամադրվել 376 նպաստառու ընտանիքների՝ շուրջ 73.4 մլն. դրամ գումարով:

Կենսաթոշակային ապահովությունը հիմնականում իրականացվում է ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության սոցիալական ապահովության պետական ծառայության 4 տարածքային ստորաբաժանումների միջոցով: Մարզում ունենք 26870 թոշակառու, միջին թոշակի չափը կազմում է 40000դրամ: Հաշմանդամության կենսաթոշակ է ստանում 9627 մարդ:

Զբաղվածության 4 տարածքային կենտրոններում գրանցված 4860 աշխատանք փնտրող քաղաքացիներից 4625 ունեցել են գործազուրկի կարգավիճակ:

Սյունիքի մարզպետարանի աջակցությամբ ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության «Զբաղվածության պետական ծառայություն» գործակալությունը 2015թ նոյեմբերին Կապան քաղաքում կազմակերպել է աշխատանքի տոնավաճառ, որտեղ 28 գործատուների կողմից առաջարկվել է 62 աշխատատեղ:

Սեզոնային զբաղվածության խթանման միջոցով գյուղացիական տնտեսություններին աջակցության տրամադրման ծրագրի շրջանակներում ընդգրկվել են 323 հողօգտագործողներ, որոնց տրամադրվել է 73.2 մլն. դրամ:

Մարզում ոլորտի գերակա խնդիր է մնում զբաղվածության, նոր աշխատատեղերի ստեղծման և ըստ այդմ սոցիալական լարվածության մեղմման և բնակչության բարեկեցության աճի հարցերը:

Ընտանիքի, կանանց և երեխաների իրավունքների պաշտպանության բնագավառ

Մարզպետարանը համակարգված աշխատանքներ է իրականացրել ընտանիքի, կանանց և երեխաների իրավունքների պաշտպանությանն ուղղված պետական նպատակային ծրագրերի կատարման ապահովման ուղղությամբ:

Մարզում հաշվառվել է առանց ծնողական խնամքի մնացած 1 երեխա: Որպես երեխա որդեգրող թեկնածու հաշվառվել է 7 անձ: Որդեգրման ենթակա երեխաների թիվը 5 է, որոնք որդեգրվել են հարազատների կողմից: Մանկատուն տեղավորման համար տրվել է 2, իսկ դուրս գրման համար՝ 1 եզրակացություն: Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող 88 երեխաների տրվել է վկայագիր: Կապանի երեխաների խնամքի և պաշտպանության գիշերօթիկ հաստատություն է ընդունվել 2 և դուրս գրվել 16 երեխա:

Մարզում մուրացիկ և թափառաշրջիկ երեխաներ հաշվառված չեն: Ոստիկանության կողմից պրոֆիլակտիկ հաշվառվել է 27 իրավախախտ և հաշվառումից հանվել է 14 երեխա: Իրականացվել է նրանց ընտանիքների կարիքների գնահատում և կազմվել է անհատական վերականգնողական ծրագրեր: Հակասոցիալական վարք դրսևորած 9 անչափահաս ուղղորդվել է Կապանի մանկական կենտրոն, որտեղ երեխաների հետ իրականացվել են բացատրական, վերականգնողական աշխատանքներ:

Կյանքի դժվարին իրավիճակներում գտնվող 85 երեխաների տվյալներ մուտք է արվել Նորք տեղեկատվավերլուծական կենտրոնի <<Մանուկ>> բազա:

Հայ օգնության ֆոնդի հովանավորչական ծրագրի շրջանակներում մարզի միակողմանի և երկկողմանի ծնողազուրկ 233 երեխաներ տարվա ընթացքում ստացել են ֆինանսական աջակցություն: Վոլո Վիժն միջազգային կազմակերպության հետ համագործակցության արդյունքում մարզի սոցիալապես անապահով ընտանիքների 600 երեխաներ իրենց հանգիստը անց են կացրել Հանքավանի <<Ձեփյուռ>> ճամբարում:

Կյանքի դժվարին իրավիճակից հայտնված 30 և բազմազավակ 23 ընտանիքների տրվել է ֆինանսական աջակցություն:

Ընտանիքի օրվա և երեխաների իրավունքների պաշտպանության միջազգային օրվա կապակցությամբ մարզի համայնքներում կազմակերպվել են մի շարք միջոցառումներ, ինչպես նաև դրամական աջակցություն է տրվել մարզում հաշվառված 9 երկկողմանի ծնողազուրկ երեխաների և մեկ ծննդալուծման ժամանակ ծնված մեկից ավելի 5 երեխաների ընտանիքների:

Խնամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովների աշխատանքները ուսումնասիրելու նպատակով մարզի համայնքներում իրականացվել է մոնիտորինգ:

Ապահովվել է կանանց և տղամարդկանց իրավահավասարության քաղաքականության և սեռի հատկանիշով բռնության կանխարգելման 2015 թվականին նախատեսված միջոցառումների և ծրագրերի իրականացումը: Հասարակական կազմակերպությունների հետ համատեղ մարզում կազմակերպվել են քննարկումներ, որտեղ ներգրավվել են համայնքային ներկայացուցիչներ, ավագանու անդամներ, համայքի բնակիչներ: Շարունակվել է համագործակցությունը մարզում գործող երեխաների և կանանց իրավունքների պաշտպանությամբ զբաղվող հասարակական կազմակերպությունների հետ:

Կրթության բնագավառ

2015 թվականի ընթացքում համակարգված աշխատանք է կատարվել մարզի տարածքում գործող պետական կրթական հաստատությունների գործունեության բարելավման, կառավարման արդյունավետության բարձրացման, պետական ուսումնական ծրագրերի իրականացման և կրթության որակի բարելավման ուղղությամբ:

Մարզի հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում աշխատողների թիվը 3638 է: Մանկավարժների թիվը կազմում է 2317, նրանցից 2112-ը ունեն բարձրագույն մանկավարժական կրթություն: Ուսուցիչներից 205-ը ունի միջին մասնագիտական մանկավարժական կրթություն, ոչ մասնագիտական կրթությամբ մանկավարժներ կրթության ոլորտում չեն աշխատում: Նախորդ ուսումնական տարվա համեմատ բարձրագույն մանկավարժական կրթություն ունեցող ուսուցիչների թիվն աճել է:

Մարզում գործում է 120 հանրակրթական ուսումնական հաստատություն, որից 114-ը՝ մարզային ենթակայության, 6-ը՝ ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության (5 ավագ դպրոց և 1 հատուկ կրթահամալիր): Մարզային ենթակայության 114 հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում կոմպլեկտավորվել է 1025.5 դասարան՝ 14332 աշակերտով նախորդ ուսումնական տարվա 1004.25 դասարանի և

14120 աշակերտի դիմաց: Աշակերտների թիվը նախորդ տարվա համեմատ աճել է 312-ով: Պարտուսից դուրս մնացած երեխաներ մարզում չկան:

Դասարանի միջին խտությունը քաղաքային դպրոցներում կազմել է 21.5, իսկ գյուղական վայրերում՝ 9 աշակերտ: Ուսուցիչ-աշակերտ հարաբերակցությունը կազմել է 6.9 կամ մեկ ուսուցիչը սպասարկել է մոտ 7 աշակերտի:

Հաշվառվել է նախադպրոցական տարիքի 6527 երեխա. 6 քաղաքային և 28 գյուղական համայնքներում գործում են ընդհանուր թվով 54 նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններ, կոմպլեկտավորվել է 171 խումբ՝ 3871 երեխաներով: Մարզի նախադպրոցական տարիքի երեխաների 59 %-ը ընդգրկված է մանկապարտեզներում: «Կրթության մատչելիության ապահովում» ծրագրի շրջանակներում մարզի 7 հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում և 9 նախակրթարաններում դրամաշնորհային ծրագրով գործարկվել են նախադպրոցական խմբեր:

Մարզի դպրոցական տարիքի 16431 աշակերտներ ընդգրկվել են մարզի ուսումնական հաստատություններում, 10 աշակերտ ստանում է տնային ուսուցում: Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների թիվը կազմում է 345: Պարտուսից դուրս մնացած երեխաներ մարզում չկան:

Մարզի բոլոր դպրոցներն ապահովված են ինտերնետային կապով, համակարգիչների թիվը կազմում է 1287, 102 դպրոցներում գործում են համակարգչային դասարաններ: Մեկ դպրոցում միջին հաշվով կա 11 համակարգիչ, իսկ յուրաքանչյուր 100 երեխային բաժին է ընկնում միջինը 8 համակարգիչ:

Մարզի բոլոր դպրոցները ընդգրկվել են Հայաստանի կրթական ցանցում/ՀԴԻՅ/ և Dasar.am միջդպրոցական ինտերակտիվ ցանցում, որի առաքելությունն է հանրակրթական դպրոցների արդիականացման և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ներդրման միջոցով ստեղծել կրթության նոր որակ:

2015թ «Գերազանցության մեդալի» հավակնորդ 23 աշակերտներից 21-ը կարողացել է հաջողությամբ հաղթահարել քննական շեմը և արժանանալ գերազանցության մեդալի:

2014-2015 ուսումնական տարվա շրջանավարտների թիվը կազմել է 1328 աշակերտ, որից 681-ը բուհ ընդունվելու համար ներկայացրել էր միասնական քննության հայտ: 614 աշակերտ ընդունվել է բուհ:

Մարզի 75 հանրակրթական և 5 միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատություններում առկա է 80 միավոր ինքնաձիգ գեներ: Մարզի 3 դպրոցներում (Տեղի թիվ 1 միջնակարգ, Կապանի թիվ 9 և Գորիսի թիվ 4 ավագ դպրոցներ) տեղադրվել է ռազմագիտական ուսումնական հրաձգության իրականացման «Մենամարտ» վարժասարք, որը հնարավորություն կընձեռի պատշաճ իրականացնել նախազորակոչային տարիքի դպրոցականների ֆիզիկական պատրաստականության, ռազմահայրենասիրական դաստիարակության աշխատանքները:

2014-2015 ուսումնական տարվա դպրոցականների առարկայական օլիմպիադաների մարզային փուլին մասնակցել են հանրակրթական դպրոցների շուրջ 470 աշակերտներ. նրանցից 113-ը մասնակցել է հանրապետական փուլին: 23 մասնակիցներ արժանացել են դիպլոմների, 23-ը՝ գովասանագրի:

Նկատի ունենալով Սյունիքի մարզի տնտեսական ներուժն ու զարգացման միտումները, որակյալ մասնագիտական կրթության հնարավորությունների՝ հատկապես նախնական (արհեստագործական) մասնագիտական կրթության ընդլայնումը մնում է առաջնային: Ուսումնասիրվել և վերլուծության միջոցով ձևավորվել է մարզի տարածքում գործող նախնական մասնագիտական /արհեստագործական/ և միջին մասնագիտական կրթության ոլորտում մարզի սոցիալ-տնտեսական զարգացման համար կադրերի պահանջարկը՝ ըստ մասնագիտությունների և ներկայացվել ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն:

Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու Քրիստոնեական դաստիարակության կենտրոնի առաջարկությամբ և կրթության ու գիտության նախարարության նախաձեռնությամբ կազմակերպված «Հայոց լեզու և հայ գրականություն», «Հայոց պատմություն», «Հայոց եկեղեցու պատմություն», բնագիտական առարկաների և դասվարների՝ «Լավագույն ուսուցիչ» մրցույթի եզրափակիչ փուլում մարզը ներկայացնող թվով յոթ ուսուցիչներ արժանացել են պատվոգրերի:

Լուրջ աշխատանքներ են իրականացվել հատուկ կրթական և կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաներին հանրակրթական համակարգում ինտեգրելու աշխատանքները շարունակելու ուղղությամբ. մարզի ևս 1 հանրակրթական դպրոց ընդգրկվել է ներառական կրթություն իրականացնող դպրոցների ցանկի մեջ: Հատուկ կրթության բնագավառում պետական ռազմավարությունն ուղղվել է մի կողմից հատուկ կրթական հաստատություններում երեխաների կրթության և խնամքի որակի բարելավմանը, մյուս կողմից այլընտրանքային ծառայությունների ձևավորմանը, ինչը հնարավորություն է տալիս աստիճանաբար բեռնաթափել հատուկ դպրոցները: Այս ուղղությամբ աշխատանքներ են տարվում մարզային ենթակայության 2 հատուկ դպրոցների հետագա կարգավիճակի, համակարգում ընդգրկված սովորողների կրթական և սոցիալական կարիքի գնահատման համաձայն՝ նրանց ուսուցումը համապատասխան ուսումնական հաստատություններում կազմակերպելու համար:

Կազմակերպվել և համակարգվել է մարզի տարածքում նախազորակոչային և զորակոչային տարիքի երիտասարդության 2015թ. հանրապետական ռազմամարզական, ՀՀ դպրոցականների 1-6-րդ դասարանների աշակերտների շրջանում անցկացվող «ԱԺ գավաթի խաղարկության», ՀՀ անկախության 24-րդ տարեդարձին նվիրված դպրոցականների հանրապետական 24-րդ մարզական խաղերը: Կազմակերպվել և անցկացվել է դպրոցականների շախմատի հանրապետական 9-րդ օլիմպիադայի հանրապետական փուլը:

Մարզպետարանի և կրթության ազգային ինստիտուտի Կապանի ու Գորիսի մասնաճյուղերի համագործակցության արդյունքում 2015թ. ընթացքում վերապատրաստվել են հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների 1551 տնօրեններ, մանկավարժներ և նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների աշխատակիցներ:

Հայաստանի շախմատի ֆեդերացիայի և շախմատի ակադեմիայի հետ համատեղ 2015 թվականի ընթացքում կազմակերպվել և անց են կացվել վերապատրաստման և որակավորման դասընթացներ շախմատ դասավանդող ուսուցիչների համար:

2015 թվականի ընթացքում շարունակվել են դպրոցների և նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների վերանորոգման, տեխնիկական վերազինման և գույքի թարմացման միջոցառումները, ուսուցիչների և դաստիարակների մասնագիտական կարողությունների բարձրացման, նախադպրոցական և մասնագիտական կրթության զարգացմանն ուղղված միջոցառումների իրականացումը: Ատեստավորման աշխատանքները պատշաճ մակարդակով կազմակերպելու և անցկացնելու նպատակով կազմվել և ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն է ներկայացվել ՀՀ Սյունիքի մարզային ենթակայության հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների 2015 թվականի ընթացքում ատեստավորվող ուսուցիչների հայտը:

Մարզում ուսումնական հաստատությունների գործունեության մասին վիճակագրական տվյալների հավաքագրման աշխատանքները կազմակերպվել են պատշաճ մակարդակով:

Մարզպետարանի մշակած ծրագրի հիման վրա ֆրանսերեն ուսումնասիրող հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում կազմակերպվել են Ֆրանկոֆոնիայի միջազգային օրվան նվիրված միջոցառումներ:

Մարզի դպրոցականները ակտիվ մասնակցություն են ունեցել նաև Համաշխարհային Հայկական Կոնգրեսի, Ռուսաստանի հայերի միության և ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության հետ համատեղ կազմակերպած գրական ստեղծագործական և ռուսական երգի փառատոն-մրցույթներին, արժանացել մրցանակների և պատվոգրերի:

Մարզի հանրակրթական ուսումնական հաստատություններին բաշխվել է 80 անուն 20172 կտոր վճարովի և 26 անուն 26414 կտոր անվճար դասագիրք, բնագիտական և հումանիտար առարկաներին վերաբերող 23 անուն 6894 կտոր օժանդակ գրականություն :

Մարզի ծնողազուրկ, սոցիալապես անապահով շուրջ 834 երեխաներ ստացել են անվճար դասագրքեր: Վարձավճարների հավաքագրման գործում Սյունիքի մարզն ապահովել է ամենաբարձր ցուցանիշը՝ 100%:

Մարզի դպրոցների երեխաների համար կազմակերպվել է ամառային ճամբար Ջերմուկում: Սոցիալապես անապահով, ծնողազուրկ 210 երեխաներ իրենց ամառային հանգիստն են անցկացրել Հանքավանի <<Հասմիկ>> և <<Լուսաբաց>> մանկական առողջարարական ճամբարներում: Դպրոցականների ամառային հանգստի լիարժեք և արդյունավետ կազմակերպման համար մարզն ունի յուրահատուկ բնակլիմայական և գողտրիկ պայմաններ, ուստի նպատակահարմար է միջոցներ ձեռնարկել մարզում առկա հնարավորություններն ու ռեսուրսները նշված խնդիրը լավագույնս լուծելու նպատակով:

<<Կայուն դպրոցական սնունդ>> ծրագրի շրջանակներում մարզի 48 դպրոցներում՝ տարրական դասարանների աշակերտներին տրամադրվել է տաք, մնացածներում՝ չոր սնունդ:

Ժողովրդագրական բացասական միտումների հետ կապված բավականին լուրջ հիմնախնդիր է դարձել մարզի սահմանամերձ, լեռնային սակավաթիվ բնակչությամբ համայնքներում գյուղական դպրոցի պահպանության խնդիրը: Առկա միտումների պահպանման դեպքում առանձին համայնքների դպրոցների կկանգնեն առանց համապատասխան կադրերի մնալու վտանգի առջև:

**Մշակույթի, սպորտի և երիտասարդության
հարցերի բնագավառ**

Մշակույթի և սպորտի ոլորտում մարզպետարանի գործունեությունը նպատակաուղղված է եղել մարզի մշակութային դերի բարձրացմանը, մշակութային ու հոգևոր ժառանգության պահպանմանը, ազգային ծեսերի ու ծիսակատարությունների վերականգմանն ու տարածմանը, պետական, ազգային ու այլ տոների, զանգվածային միջոցառումների կազմակերպմանը, մատաղ սերնդի հայեցի դաստիարակությանը, երիտասարդության շրջանում տարվող աշխատանքների աջակցմանն ու ակտիվացմանը:

Մարզում գործում է 2 դրամատիկական թատրոն, 11 թանգարան, 140 գրադարան, 15 երաժշտական, արվեստի և գեղարվեստի դպրոցներ, 7 մշակութային կենտրոն, 110 մշակույթի տուն և ակումբ, 10 մարզադպրոց, և այլ մարզական կառույցներ ու մշակութային օջախներ:

2015 թվականին մարզի համայնքներում պատշաճ մակարդակով նշվել են պետական, ազգային նշանակություն ունեցող տոները, հոբելյանները: Կազմակերպվել և անց են կացվել մշակութային, զանգվածային բազմաթույթ միջոցառումներ, փառատոններ, ցուցահանդեսներ, երիտասարդական հավաքներ, ուխտագնացություններ, ավանդական ազգային ծեսեր ու ծիսակատարություններ, մեծարման երեկոներ, համերգային ծրագրեր, սպորտային միջոցառումներ:

Մարզի բոլոր համայնքներում կազմակերպվել են Նոր Տարվան և Սուրբ Ծննդին, ՀՀ անկախության 24-րդ, Հայոց բանակի ստեղծման 23-րդ տարեդարձերին, Մեծ եղեռնի 100, Հայրենական մեծ պատերազմում ֆաշիզմի դեմ տարած հազթանակի 70 ամյակներին, մայիսյան տոներին, երկրաշարժի զոհերի հիշատակին, երեխաների իրավունքների պաշտպանության օրվան, վերջին զանգին նվիրված միջոցառումներ:

Մարզի տարածքում տեղակայված N զորամասերում իրականացվել են տոնական միջոցառումներ, համերգային ծրագրեր, բազմաթիվ հիշատակի ու մեծարման երեկոներ, զոհված ազատամարտիկների հիշատակին նվիրված պատկառոտության ու խնկարկման արարողություններ:

Մեծ շուքով նշվել է Խորհրդային Միության կողմից գերմանական ֆաշիզմի դեմ տարած հաղթանակի 70-րդ տարեդարձը, Հայոց Մեծ եղեռնի 100-ամյակը:

2015թ. մարզը իր մասնակցությունն է ունեցել Թանգարանների միջազգային օրվա կապակցությամբ՝ «Թանգարաններ՝ հիշողության վկաներ», խորագրով «Թանգարանային գիշեր» համաեվրոպական միջոցառմանը, «Հետադարձ հայացք 100 տարի անց», «20-րդ դարի ոճի և 1,5 միլիոն աղոթք» խորագրերով ցուցահանդեսների կազմակերպմանը և այլն:

Անց են կացվել «Երգող Հայաստան», «Սյունիք», «Բակունցյան օրեր», «Ոչխարների խուզ», «Ծաղկի տոն», փառատոնները, հայ մեծանուն գրող Սերո

Խանգադյանի ծննդյան 100-ամյակին նվիրված մեծարման երեկո, «Տաթևի վանքը՝ հոգևոր, մշակութային և դպրության կենտրոն» խորագրով գիտաժողով Տաթևի վանական համալիրում: Շվանիձոր, Խոտ գյուղերում, Մեղրի քաղաքի ՌԴ զինվորական գնդում, Ագարակ քաղաքում իրականացվել է Հայոց Մեծ եղեռնի զոհերի հիշատակը հավերժացնող խաչքարերի բացում, ոգեկոչման, գրական-երաժշտական միջոցառումներ:

Իրականացվել են ՀՀ Սյունիքի մարզի և ԼՂՀ Քաշաթաղի վարչական շրջանի միջև կրթամշակութային, սպորտային, տուրիզմի և հանգստի կազմակերպման բնագավառում 2015թ. ծրագրով նախատեսված միջոցառումները:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում մարզում իրականացվել է շուրջ 400 թատերա-համերգային և սպորտային միջոցառում:

Հաշվետու ժամանակահատվածում անհրաժեշտ աշխատանքներ են տարվել պատանիների ու աղջիկների գեղագիտական դաստիարակության, երաժշտական կրթության ուղղությամբ: Մարզի թվով 11 երաժշտական դպրոցների 154 սովորողներ ընդգրկված են պետության կողմից ուսման վարձավճարի փոխհատուցման ծրագրում: 2015թ. մարզի շուրջ 20 երեխաներ Գյումրի քաղաքում մասնակցել են «Վերածնունդ» 7-րդ միջազգային փառատոնին, արժանանալով դիպլոմների ու խրախուսական մրցանակների:

Երիտասարդության հետ տարվող աշխատանքներն ակտիվացնելու նպատակով մարզում կազմակերպվել են մասսայական տոնախմբություններ, մարզամշակութային տարբեր փառատոններ, ուխտագնացություններ, ցուցահանդեսներ, մրցաշարեր, գիտաժողովներ: Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի դերի բարձրացման, բնակչության շրջանում առողջ ապրելակերպի ձևավորման ու ամրապնդման, ֆիզիկական դաստիարակության, ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի մասսայականացման նպատակով 2015թ-ին մարզում անց են կացվել բազմաթիվ սպորտային միջոցառումներ ու մրցույթներ: Անց են կացվել ՀՀ անկախության 24-րդ տարեդարձին նվիրված «մարզական խաղեր», «ՀՀ ազգային ժողովի գավաթի համար», ՀՀ Նախագահի մրցանակի համար «Լավագույն մարզական ընտանիք», «Լավագույն մարզական քաղաք», «Լավագույն մարզական բակ», «Լավագույն մարզական նախադպրոցական ուսումնական հաստատություն», «Հաշմանդամություն ունեցող լավագույն մարզիկ» մրցույթները, «Բազե 2015» համահայկական հավաքը: Մարզի մարզական թիմերն ու մարզիկները 2015թ. մասնակցել են միջազգային, Եվրոպայի, աշխարհի, հանրապետական առաջնություններին, համահայկական 6-րդ ամառային խաղերին: Անհրաժեշտ աշխատանքներ են տարվել պատմության և մշակույթի հուշարձանների պահպանության և օգտագործման, նրանց պահպանական գոտիների նախագծերի ներկայացման ուղղությամբ:

Մարզային միջոցառումները կազմակերպվել են «Պետական աջակցություն մշակութային միջոցառումների իրականացմանը» ծրագրով մարզպետարանին հատկացված 7,1 մլն. դրամ միջոցներով, «Հանգեզուրի ՊՄԿ» ՓԲԸ-ի, «Դանդի Փրիշու Մեթալս Կապան» ՓԲԸ-ի և այլ դոնոր կազմակերպությունների օժանդակությամբ:

Անհրաժեշտ աշխատանքներ են տարվել պատմության և մշակույթի հուշարձանների պահպանության և օգտագործման, հողհատկացման, պահպանական գոտիների նախագծերի կազմման ուղղությամբ:

Վերանորոգման աշխատանքներ են իրականացվել Ագարակի արվեստի, Կապանի երաժշտական դպրոցներում, Կապանի մշակույթի պալատում, Տեղի Սբ.Գևորգ և Նորավանքի Սբ.Աստվածածին եկեղեցիներում, Գորիսի Սերո Խանզադյանի տուն թանգարանում, Տաթևի վանքում և այլն: Ընդհանուր առմամբ ոլորտում իրականացվել է շուրջ 200 մլն.դրամի շինարարական վերանորոգման աշխատանքներ:

Մշակույթի և սպորտի բնագավառի դեռևս չլուծված և հրատապ խնդիրներից են մնում գյուղական և քաղաքային համայնքների մշակութային և սպորտային կառույցների վերանորոգման և համապատասխան գույքով ապահովման հարցերը:

Առևտրի, հասարակական սննդի և սպասարկման բնագավառ

2015 թվականին Սյունիքի մարզի սպառողական շուկայում մանրածախ ապրանքաշրջանառությունը նախնական տվյալներով՝ ընթացիկ գներով, կազմել է մոտ 17.3 մլրդ. դրամ, ընդ որում առևտրաշրջանառության ավելի քան 44.3 %-ը կամ 7.7 մլրդ. դրամը ձևավորվել է խանութների և կրպակների միջոցով:

«Առևտրի և ծառայությունների մասին» ՀՀ օրենքի 17-րդ հոդվածի 2-րդ կետի համաձայն տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից առևտրի, հանրային սննդի և կենցաղային ծառայությունների ոլորտում ստուգման արդյունքների վերաբերյալ ՀՀ Սյունիքի մարզպետարանին ներկայացրած 2015 թվականի առաջին կիսամյակի հաշվետվությունների ամփոփ տվյալներով, մանրածախ առևտրով զբաղվող օբյեկտների թիվը մարզում կազմում է 1010 միավոր, հանրային սննդի օբյեկտների թիվը՝ 106, կենցաղային ծառայությունների օբյեկտների թիվը՝ 135:

Գործող խանութների 4.6%-ը մասնագիտացված են պարենային ապրանքների, 61.0%-ը ոչ պարենային և 34.4%-ը խառը ապրանքների վաճառքով:

Բնակչության մեկ շնչի հաշվով մանրածախ առևտրի շրջանառությունը նախնական տվյալներով կազմում է մոտ 123748.2 դրամ (հանրապետության միջին ցուցանիշից շուրջ 3.4 անգամ պակաս):

Մարզում մատուցված վճարովի ծառայությունների ծավալը նախնական տվյալներով 2015 թվականին՝ ընթացիկ գներով, կազմել է շուրջ 17.0 մլրդ. դրամ:

Բնակչության մեկ շնչի հաշվով վճարովի ծառայությունների ծավալը կազմել է մոտ 121602.3 դրամ (հանրապետության միջին ցուցանիշից 3.2 անգամ պակաս):

Մեկ աշխատողի միջին ամսական անվանական աշխատավարձը 2015թ. հոկտեմբեր ամսին մարզի կազմակերպություններում կազմել է 214.8 հազ դրամ, որը բարձր է հանրապետության համապատասխան ցուցանիշից մոտ 18.4%-ով, ինչը պայմանավորված է հանքագործական արդյունաբերության ոլորտում բարձր աշխատավարձերի մակարդակով:

Մարզի բնակչության ճնշող մեծամասնությունն ունի ցածր եկամուտներ: 2015 թվականին՝ մարզում տնտեսապես ակտիվ բնակչությունը կազմել է 66.2 հազար մարդ, գրանցված գործազուրկների թիվը 2015թ. նոյեմբերի վերջի դրությամբ կազմել է 4636 մարդ, որը կազմում է հանրապետության համապատասխան ցուցանիշի 6.1%-ը: Գործազրկության մակարդակը մարզում կազմել է 2014 թվականին կազմել է 18.3%:

Արտաքին կապեր

2015 թվականի ընթացքում շարունակվել է արտաքին կապերի ընդլայնմանն ու զարգացմանն ուղղված միջոցառումների իրականացումը:

ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարությանն է ներկայացվել տեղեկատվություն ՀՀ Սյունիքի մարզի և Բելառուսի Հանրապետության Մինսկի մարզի հետ համագործակցության շրջանակներում իրականացված աշխատանքների մասին, ինչպես նաև հաշվետվություն հայ-բելառուսական միջկառավարական 11-րդ նիստի արձանագրության 8.1.4 կետի կատարման վերաբերյալ:

Ներկայացվել է տեղեկատվություն ՀՀ Սյունիքի մարզի և Իրանի Իսլամական Հանրապետության Արևլյան Ատրպատականի նահանգի միջև կնքված համագործակցության փոխընթերցման հուշագրերի շրջանակներում մարզին առնչվող պայմանավորվածությունների կատարման ընթացքի վերաբերյալ:

ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարությանն է ներկայացվել տեղեկատվություն ՀՀ Սյունիքի մարզի և Բելառուսի Հանրապետության Մինսկի մարզի հետ համագործակցության շրջանակներում իրականացված աշխատանքների մասին, ինչպես նաև հաշվետվություն հայ-բելառուսական միջկառավարական 11-րդ նիստի արձանագրության 8.1.4 կետի կատարման վերաբերյալ:

ՀՀ արտաքին գործերի նախարարության միջոցով ներկայացվել է ՌԴ Վոլգոգրադի մարզի և ՀՀ Սյունիքի մարզի միջև առևտրա-տնտեսական, գիտատեխնիկական և մշակութային բնագավառներում համագործակցության վերաբերյալ համաձայնագրի լրամշակված տարբերակը:

2015թ. մայիսին CARD հիմնադրամի պատասխանատուների հետ քննարկվել է հիմնադրամի կողմից իրականացվող «Հուկաներ Մեղրիի համար» ծրագրի շրջանակներում Մեղրիի տարածաշրջանի շրջանավարտների համար ագրո-էկոնոմիկայի համալսարանում նպատակային տեղեր ապահովելու, ագրոէկոնոմիկական խորհրդատվական ծառայություն ստեղծելու, մարտ ամսին բերքատվություն ապահովող նոր տեսակների բուսաբուծության վերաբերող հարցեր, Մեղրին էտալոնային գյուղատնտեսական տարածաշրջան դարձնելու անհրաժեշտ պայմաններն ու հնարավորությունները:

2015թ. սեպտեմբերին տրվեց Երևանում կազմակերպված «Շուկաներ Մեդրիի համար» ծրագրի երկրորդ փուլի առթիվ կազմակերպված միջոցառման մեկնարկը: «CARD» հիմնադրամի և շվեյցարական «HELVETAS Swiss Intercooperation»-ի համատեղ ջանքերով իրականացվող ծրագիրը ֆինանսավորվում է Շվեյցարիայի միջազգային զարգացման գործակալության կողմից և նպատակն է՝ աջակցել Մեդրիի տարածաշրջանի պտղաբույծների, վերամշակողների և առևտրային կազմակերպությունների արտադրողականության ու եկամտաբերության բարձրացմանը:

Տարվա ընթացքում ճանաչողական կամ աշխատանքային այցով մարզ են այցելել Հայաստանի Հանրապետությունում Բելոռուսի Հանրապետության դեսպանը, Արգենտինայի հանրապետության դեսպանը, Գերմանիայի ֆինանսական համագործակցության շրջանակներում գործող «Պահպանվող տարածքների աջակցություն» ծրագրի /GITEC/ ղեկավարը, ԵԱՀԿ Երևանյան գրասենյակի ղեկավարը, քննարկվել փոխհամագործակցության և փոխադարձ հետաքրքրություն ներկայացնող հարցեր:

2015թ. սեպտեմբերին ԵԱՀԿ-ի «Սյունիքի մարզում ԵԱՀԿ ծրագրերի գրասենյակի» և ՄԱԿ-ի Զարգացման ծրագրի «Գլոբալ էկոլոգիական հիմնադրամի փոքր դրամաշնորհներ» ծրագրի ֆինանսական և տեխնիկական, մարզպետարանի գործուն աջակցությամբ, ինչպես նաև համայնքային կառույցների մասնակցությամբ վերականգնվել է Սյունիք և Աճանան համայնքները սպասարկող 4 կիլոմետրանոց ջրանցքը: Մարզում ԵԱՀԿ-ն իրականացնում է տնտեսական և էկոլոգիական անվտանգությանն ուղղված տարբեր ծրագրեր, մասնավորապես Սյունիքի մարզային նյարդահոգեբուժական դիսպանսերում: Այստեղ տեղադրվել է արևային տաք ջրամատակարարման համակարգ, որի կիրառումը հնարավորություն տվեց նվազեցնել գազի օգտագործումը և կրճատել CO₂ -ի արտանետումները մթնոլորտ (տարեկան 40 տոննայից ավելի):

ԵԱՀԿ Երևանյան գրասենյակի աջակցությամբ 2015թ. իրականացվել է 34.4 մլն. դրամի ծրագրեր: Սկսել է մշակել ծրագիր Սյունիքի մարզի էկոնոմետրիկ մոդելի կառուցման նպատակով: Մոդելը հնարավորություն կտա վեր հանել Սյունիքի մարզում տնտեսության առանձին ոլորտների միջև եղած փոխահարաբերությունները՝ ըստ մարզի տարածաշրջանների:

«Սյունիքի մարզպետարանի ՇՁԳ-ի հետ հաստատվել և «ԲԱՐԴ» հիմնադրամի միջոցով 2015թ. շարունակվել է Մեդրիի տարածաշրջանի գյուղական զարգացման ծրագիրը շուրջ 100.0 մլն դրամ ընդհանուր գումարով:

«Սյունիքի մարզպետարանի և ՇՁԳ-ի հետ հաստատվել և «Ռազմավարական զարգացման գործակալության» միջոցով 2015թ. շարունակվել է Գորիսի և Սիսիանի տարածաշրջանների համայնքներում անասնապահության զարգացման ծրագիրը: Ներդրումների չափը 2015թ. կազմել է 230.0 մլն դրամ:

«Սյունիքի մարզպետարանի աջակցությամբ և «Վորլդ Վիժն» ՄԲԿ-ի միջոցով մարզի Կապանի, Սիսիանի և Գորիսի տարածաշրջաններում 2015թ. իրականացվել են 112.8 մլն դրամի առողջապահական, կրթական, մշակութային մի շարք ծրագրեր:

«Իստեյտ մենեջմենթ ենդ ադմինիստրեյշն քամփնի» ՓԲԸ-ի միջոցով մարզում 2015թ. իրականացվել է ավելի քան 263.5 մլն դրամի ներդրումներ:

Տարվա ընթացքում շարունակվել են ՀՀ Սյունիքի մարզի քաղաքային համայնքների և նրանց հետ քույր քաղաքների համագործակցությունը և փոխադարձ այցելությունները:

Տեղեկատվության բնագավառ

Մարզպետարանի գործունեության մեջ կարևորվել է հրապարակայնության ապահովումը, որպես տարածքային կառավարման սկզբունք, ինչպես նաև քաղաքացիական հասարակության և մարդու իրավունքների պաշտպանության հիմնական երաշխիք:

Մարզպետարանի գործունեության թափանցիկությունն ապահովելու նպատակով, մարզպետի գործունեության, ինչպես նաև մարզպետարանի աշխատակազմի առանձին ստորաբաժանումների կողմից կատարված աշխատանքների մասին հանրությանը իրազեկելու համար տեղեկատվական բոլոր նյութերը լուսաբանվել են մարզում գործող հեռուստաընկերություններով և տեղական ու հանրապետական ՋԼՄ-ներով, ինչպես նաև համապատասխան տեղեկատվություն է տեղադրվել մարզպետարանի պաշտոնական [http:// syunik.mtaes.am/](http://syunik.mtaes.am/) կայքում:

Ի կատարումն ՀՀ կառավարության 2013թ. դեկտեմբերի 26-ի N 1521-Ն որոշման իրականացվել են կայքի բովանդակային և կառուցվածքային փոփոխություններ, որոնք շարունակվում են տեղեկատվության ազատության և հրապարակայնության ապահովման պահանջներին համապատասխան: Նշանակվել են տեղեկատվության ազատության ապահովման համար պատասխանատուներ:

Մարզպետարանի պաշտոնական կայքում տեղադրվել են Սյունիքի մարզպետի տարեկան և ընթացիկ հաշվետվությունները, մարզի խորհրդի նիստերի օրակարգերն ու նիստերի արձանագրությունները, 2015 թվականին մարզպետի կողմից ընդունված որոշումներն ու կարգադրությունները, քաղաքացիների ընդունելության օրերն ու ժամերը, մարզի համայնքների ղեկավարների կողմից մարզպետարան առաքված համայնքների ավագանիների բոլոր որոշումները: Ապահովվել է նաև համայնքային ծառայության թափուր պաշտոններ համալրելու համար հայտարարված մրցույթների հրապարակայնությունը:

Սյունիքի մարզպետին ներկայացվել է տեղեկատվություն ստանալու 60 գրավոր հարցում: <<Տեղեկատվության ազատության մասին>> ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով և ժամկետներում բոլոր հարցումներին տրվել են սպառիչ պատասխաններ:

Մարզում տեղեկատվության ազատության և հրապարակայնության ապահովման գործընթացին նպաստել են համագործակցությունը ինչպես հանրապետական, այնպես էլ մարզային և համայնքային լրատվամիջոցների հետ / այդ թվում 2 հեռուստաընկերություն/, որոնց միջոցով լուսաբանվել է մարզի հասարակական-քաղաքական կյանքը: Ապահովվել է մարզպետի, այլ պաշտոնատար անձանց ու զանգվածային լրատվության միջոցների միջև համագործակցությունը:

Նկատելիորեն նվազել է մարզային իրադարձությունները և հիմնախնդիրները լուսաբանող հանրապետական ՋԼՄ-ների մարզային թղթակիցների թիվը, ինչն իր ազդեցությունն է թողել մարզում կատարվող իրադարձությունների համակողմանի

լուսաբանման, բազմակարծության, արդյունավետ աշխատանքների և համագործակցության վրա:

Եզրափակիչ դրույթներ, առաջարկություններ

Հայաստանի Հանրապետության մարզերում պետական կառավարումը և տարածքային կառավարման մարմինների գործունեությունը առավել արդյունավետ իրականացնելու համար անհրաժեշտ ենք համարում.

Օրենսդրորեն պետական կառավարման ապակենտրոնացման խնդրի կարգավորում, հանրապետական գործադիր մարմինների առանձին գործառույթների և լիազորությունների վերապահում տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմիններին.

Կցվում են մարզի սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավմանն ուղղված առաջարկությունները:

Սյունիքի մարզպետի գործունեության և մարզի սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավմանն ուղղված առաջարկություններ

1. ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարություն

- Արտադրության և տեղական հումքի վերամշակման ձեռնարկությունների վերագործարկման նպատակով մարզի տարածքում միջազգային և դոնոր կազմակերպությունների ներգրավմամբ երկարաժամկետ ներդրումների և վարկավորման ծրագրերի իրականացման ապահովում.
- Մարզի դիվերսիֆիկացիայի պլանի իրականացմանն ուղղությամբ անհրաժեշտ օժանդակության իրականացում:

2. ՀՀ քաղաքաշինության նախարարություն

- 4-րդ և 5-րդ աստիճանի վնասվածություն ունեցող 98 անհատական բնակելի տների բնակիչների բնակարանային խնդրի լուծում:
- 3-րդ և 4-րդ աստիճանի վնասվածություն ունեցող 29 բազմաբնակարան բնակելի շենքերի ամրացում, բնակիչների բնակարանային խնդիրների լուծում:
- Ռմբակոծությունների և ռազմական գործողությունների հետևանքով չչահագործվող, վերականգնման ենթակա 87 անհատական բնակելի տների վերականգնում:
- Վթարային վիճակում գտնվող դպրոցական շենքերի ուժեղացում և հիմնանորոգում:
- Սահմանամերձ բնակավայրերի գազիֆիկացում:

3. ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարություն

- Մ-2 Երևան-Մեղրի մայրուղու ՊԿ 168-ՊԿ172, ՊԿ214-ՊԿ217 (Սիսիանի տարածք) և ՊԿ227-ՊԿ230+25 (Գորիսի տարածք) հատվածներում ձյունապաշտպան արգելապատնեշների տեղադրում՝ երթևեկության անվտանգության և անցանելիության ապահովման նպատակով.

4. ՀՀ բնապահպանության նախարարություն

- Մ-2 Երևան-Մեղրի մայրուղու ՊԿ 262+000-263+800, ՊԿ 262+000-270+000 (Գորիսի տարածք) հատվածներում ձմռան ժամանակաշրջանում ճանապարհի անցանելիության և անվտանգության ապահովման նպատակով, վերոնշյալ ճանապարհահատվածից հյուսիս ընկնող անտառի 0.9հա զանգվածի ծառահատում:

5. ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություն

- Մարզի գյուղացիական և ֆերմերային տնտեսություններին առաջին վերարտադրության սերմանյութերով, ազոտական պարարտանյութով և մատչելի գներով դիզելային վառելանյութով ապահովում.

- Ոռոգման ջրագծերի և ներտնտեսային ցանցերի վերակառուցման և վերանորոգման աշխատանքների իրականացման օժանդակում, ոռոգման ինքնահոս ցանցի ընդլայնում:
- Գյուղացիական տնտեսություններին փոքրածավալ և հզոր գյուղատնտեսական տեխնիկայով վերազինման աջակցության ապահովում:

6. ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն

- անհրաժեշտ գույքի, ժամանակակից տեխնիկական միջոցների ձեռքբերում, ինտերնետային կապի որակի ապահովում և ուսումնանյութական բազայի համալրման ապահովում.

7. ՀՀ մշակույթի, ՀՀ սպորտի և երիտասարդության հարցերի նախարարություններ

- Մարզի մշակութային և սպորտային հաստատությունների վերանորոգում, գույքային բազայի նորացում.

8. ՀՀ առողջապահության նախարարություն

- Կապանի և Գորիսի ԲԿ-ների պոլիկլինիկական մասնաշենքերի հիմնանորոգում.
- Մարզկենտրոնում մանկական վերականգնողական կենտրոնի ստեղծում.

9. ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական ապահովության նախարարություն

- Դեռևս բաց է մնում Սիսիան և Կապան քաղաքներում ինտեգրված սոցիալական ծառայությունների տրամադրման միասնական համակարգի կառուցվածքագործառույթային մոդելի շրջանակներում մեկ տանիքի համալիր սոցիալական ծառայությունների տարածքային կենտրոնի ստեղծման համար կոնկրետ տարածքի տրամադրման հարցը:
- Սոցիալապես անապահով և հատուկ խմբերում ընդգրկված քաղաքացիների բնակարանային ապահովության խնդրի լուծման նպատակով մարզի տարածքում սոցիալական բնակարանային ֆոնդի ստեղծման և զարգացման ուղղությամբ անհրաժեշտ աշխատանքների իրականացում:

Հավելված N 1

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Ն Ք

«Սյունիքի մարզի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի և մարզպետարանի գործունեությունը բնութագրող հիմնական ցուցանիշների մասին»

Համայնքների եկամուտները	Համայնքների եկամուտները այդ թվում	նախատեսված ընդամենը եկամուտներ	2013թ.	3702763
			2014թ.	3968483.6
			2015թ.	4551455.4
	Համայնքների ընդամենը եկամուտների կատարման տոկոսը	մարզի միջինը (%)	2013թ.	97.7%
			2014թ.	98.9%
			2015թ.	99.2%
Սեփական եկամուտների աճը նախորդ տարվա համեմատ	հազ.դրամ	2013թ.	69380	
		2014թ.	165947.7	
		2015թ.	83632.3	
Ջրօգտագործում	Ոռոգման ջրի վարձավճարներ	2013թ.	94.2%	
		2014թ.	92.8%	
		2015թ.	83.3%	
	Խմելու ջրի վարձավճարներ	2013թ.	100.3%	
		2014թ.	99.7%	
		2015թ.	95.9%	
Հորօգտագործում	Համայնքների վարչական սահմաններում	ընդամենը /հա/		
		տրվել է վարձակալության	2014թ.	48100
			2015թ.	48450
		գանձվել է	2014թ.	96.8%
2015թ.	101%			
Ընդերքի օգտագործում	Շահագործող կազմակերպությունների թիվը		2014թ.	28
			2015թ.	30
	ունեն հողհատկացում		2014թ.	28
			2015թ.	30
	ունեն լիցենզիա		2014թ.	44
			2015թ.	44
Համատիրություններ	Ընդամենը ձևավորված		2014թ.	23
			2015թ.	23
	Գործող		2014թ.	23
			2015թ.	23
Առողջապահություն	Պետ.պատ.շրջանակ. տրվել է /մլրդ. դրամ/		2014թ.	2.11
			2015թ.	2.17
	Մատուցվել է վճարովի բուժ.ծառայություն /մլն. դրամ/ /այդ թվում՝ համավճար/		2014թ.	178.1/22.1/
			2015թ.	109.4/14.6/
	Կուտակված պարտքը /մլն. դրամ/		2014թ.	0
			2015թ.	0
Բուժ. հիմնարկներում փոփոխված		2014թ.	2	

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ * ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆ

	ղեկավարների թիվը	2015թ.	1
	Դպրոցների փոփոխված տնօրենների թիվը	2014թ.	11
		2015թ.	1
Սոցիալական ոլորտ	Գործազուրկների թիվը	Ընդամենը	
		2014թ.	3997
		2015թ.	4625
	Գյուղական բնակավայրերում	2014թ.	237
2015թ.		344	

Հավելված 2

Տեղեկանք

2015 թվականի ընթացքում միջազգային և այլ կազմակերպությունների կողմից ՀՀ Սյունիքի մարզում կատարված ներդրումների մասին

ՀՀ	Կազմակերպության անվանումը	Ընդամենը հազ. դրամ	Այդ թվում		
			Զարգացման ծրագրեր	Մարդասիրական օգնություն	Վարկային ծրագրեր
1	«Զանգեզուրի» ՊՄԿ ՓԲԸ	2 468 362,30	2 468 362,30		
2	«Ագարակի ՊՄԿ» ՓԲԸ	1 049 177,00	1 000 000,00	49 177,00	
3	«Դանդի Փրիշս Մետալս Կապան» ՓԲԸ	4 513 041,55	4 458 720,00	54 321,55	
4	Հայաստանում Շվեյցարական զարգացման և համագործակցության գործակալություն	230 000,00	230 000,00		
5	«Վորլդ Վիժն Հայաստան» կազմակերպություն	112 755,60	4 271,26	108 484,34	
6	«Իստեյտ մենեջմենթ ենդ ադմինիստրեյշն քամինի» ՓԲԸ	263 465,00	263 465,00		
7	Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամ	48 390,00	48 390,00		
8	ԵԱՀԿ Երևանյան գրասենյակ	43 285,00	43 285,00		
9	ՀՀ ԱՆ «Առողջապահական ԾԻԳ» ՊՀ	1 910 131,10	1 910 131,10		
10	«Գյուղական տարածքների տնտեսական զարգացում» ԾՎԿԳ	88 587,60	88 587,60		
11	<<Արդշինինվեստբանկ>> ՓԲԸ	2 873 500,00			2 873 500,00
12	<<Արարատբանկ>> ԲԲԸ	243 100,00			243 100,00
13	<<Յունիբանկ>> ՓԲԸ	56 000,00			56 000,00

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ * ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆ

14	<<Ակբա-Կրեդիտ Ագրիկոլ բանկ>> ՓԲԸ	3 400 000,00			3 400 000,00
15	<<ՎՏԲ-Հայաստանբանկ>> ՓԲԸ	408 000,00			408 000,00
16	<<Հայբիզնեսբանկ>> ՓԲԸ	734 600,00			734 600,00
17	<<Կոնվերսբանկ>> ՓԲԸ	301 100,00			301 100,00
18	<<Նոր Հորիզոն>> ՈւՎԿ ՍՊԸ	188 000,00			188 000,00
19	<<ՍԷՖ Ինթերնեյշնլ>> ՈւՎԿ ՍՊԸ	792 000,00			792 000,00
20	<<Արեգակ>> ՈւՎԿ ՍՊԸ	1 218 000,00			1 218 000,00
21	<<Ֆինքա>> ՈւՎԿ ՍՊԸ	1 492 800,00			1 492 800,00
22	<<Ֆաստ-կրեդիտ>> ՈւՎԿ ՓԲԸ	82 800,00			82 800,00
23	<<Հորվարդ Կարագյոզյան>> ԲԲ Հ/Կ	26 800,00		26800,0	
24	<Կամրջակ> սոցիալական բարեգործական ՀԿ	4 801,00	4 801,00		
25	<<<<Ագրոբիզնեսի և գյուղի զարգացման կենտրոն>> /CARD/ հիմնադրամ>>	100 000,00	100 000,00		
26	Վերակառուցման և զարգացման Եվրոպական Բանկ	322 655,10	322 655,10		
27	Ասիական բանկ	722 381,70	722 381,70		
28	Համաշխարհային բանկ	3 012 026,60	3 012 026,60		
Ընդամենը		26 705 759,55	14 677 076,66	238 782,89	11 789 900,00

Հավելված 3

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Քաղաքացիների դիմումների, բողոքների ու առաջարկությունների վերաբերյալ
/2015թ. /

	2015թ.
1. Ստացվել են նամակներ ընդամենը որից՝	2150
աջակցություն	2125
առաջարկություն	3
հարցում	7
բողոք	15
այդ թվում՝	
կրկնակի	10
կուլեկտիվ	42
3. Ըստ հարցի բնույթի՝	
բնակարանային	24
կոմունալ-կենցաղային	34
շինարարական	8
արդձեռ/տրանսկապ/	5
գյուղատնտեսական	12
բնութ. պահպանութ.	4
առևտրի	3
կենսաթոշակի և նպաստի	12
առողջապահության	197
կրթական և մանկ. հիմն	132
գիտութ. կուլտուրա	2
ֆինանսական	1395
օրենսդրական	2
քաղ. և որդեգրման	6
աշխ. տեղ և հաշվառման	88
հողիատկացում և հողօգտ.	5
միգրացիոն ծառ. վերաբերյալ	136
ապարատային	48
այլ հարցեր	37

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

2015 թվականին ՀՀ Սյունիքի մարզպետարան մուտք գործած և մարզպետարանից առաքված փաստաթղթերի վերաբերյալ

2015 թվականին մարզպետարան մուտք է գործել 9917 փաստաթուղթ այդ թվում՝

ՀՀ Նախագահի աշխատակազմից	3
ՀՀ Ազգային Ժողովից	4
ՀՀ վերահսկիչ պալատ	3
Մարդու իրավունքների պաշտպան	3
ՀՀ կառավարությունից և վարչապետից	1264
ՀՀ նախարարություններից	1093
ՀԳՄՏԾ-ներից, մարզային ենթակայության և այլ կազմակերպություններից	1846
Տեղական ինքնակառավարման մարմիններից	3479
Գաղտնի թղթակցություն	72

ՀՀ քաղաքացիներից.	2150
այդ թվում՝ ուղեկցական նամակներով	44
ՀՀ նախագահի աշխատակազմից	14
ՀՀ Ազգային Ժողովից	2
ՀՀ կառավարությունից և վարչապետից	18
ՀՀ նախարարություններից	9
ՀՀ Նախագահի տիկնոջ գրասենյակից	1
Մարդու իրավունքների պաշտպան.	0
Ելից	6681

որից՝ գաղտնի թղթակցություն 46

2015թ. ներկայացվել է՝
 ՀՀ կառավարությանը և ՀՀ վարչապետին 912 գրություն
 այդ թվում՝ 89- առաջարկություն որից
 կատարվել է 54 -ը, ընթացքի մեջ է 29- ը
 որից՝

ՀՀ կառավարության որոշման նախագծի տեսքով 15-ը,
որից կատարվել է 12-ը, ընթացքի մեջ է 3-ը:

ՀՀ նախարարություններին 1431 գրություն

այդ թվում՝ առաջարկություն 61-ը, կատարվել է 49-ը՝ ընթացքի մեջ 12-ը:
2015թ. ՀՀ Սյունիքի մարզպետի կողմից ընդունվել է 178 որոշում և 151
կարգադրություն:

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Ն Ք

2015թ. ՀՀ Սյունիքի մարզում քաղաքաշինության բնագավառում իրականացված ծրագրերի մասին առ 01,01,2016թ

N/N	Ծրագրի անվանումը	Նախատեսված գումարը	Ֆինանսավորման աղբյուրը	Կատարողական (հազ. դրամ)
1	2	3	4	7
Պատվիրատու՝ ՀՀ Սյունիքի մարզպետարան				
1	ք. Մեղրիի թիվ 1 դպրոցի հիմնանորոգում 09 06 01 02 780տ	77200.0	պետ բյուջե	75717.590
2	ք. Ագարակի դպրոցի նոր մասնաշենքի կառուցում 400տ	77200.0	պետ բյուջե	75701.927
3	Գորիս քաղաքի Ավանգարդ թաղամասի ասֆալտապատում	48500.0	պետ բյուջե	45976.720
4	Սիսիան համայնքի Գայի 4, 10, 14, Սիսական 46ա, 9, 11, 13, 15, 19, Արոնցի 3, Խանջյան 1ա և 3ա բազմաբնակարան շենքերի բակերի բարեկարգում և ասֆալտապատում	14214.6	պահուստային ֆոնդ	14187.598
5	«Սիսիանի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ի շենքի հիմնանորոգում	19522.0	պահուստային ֆոնդ	19487.779
6	Կապան համայնքի բազմաբնակարան շենքերի վերելակների վերանորոգում	22851.3	պահուստային ֆոնդ	22750.2290
7	Կապան համայնքի բազմաբնակարան շենքերի տանիքների վերանորոգում (Մ. Ստեփանյան 42, Լենինաբեր 7, Շինարարների 11, Ռ. Մինասյան 20բ, Հ. Ավետիսյան 4, Ռ. Մինասյան 19 Ա)	44223.0	պահուստային ֆոնդ	44107.134
8	Գորիս համայնքի Վանքի տափ թաղամասի բակերի բարեկարգում և ասֆալտապատում	39611.0	պահուստային ֆոնդ	39501.82
9	Գորիս համայնքի Վ. Մամիկոնյան թաղամասի բարեկարգում և ասֆալտապատում	56092.6	պահուստային ֆոնդ	55717.420
10	Կապան քաղաքի Ա. Խաչատրյանի անվան թիվ 1 երաժշտական դպրոց	27522.6	պահուստային ֆոնդ	27420.553

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ * ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆ

11	Գորիսի քաղաքային համայնքում Վ. Մամիկոնյան թաղամասի վերանորոգվող ճանապարհահատվածի երթևեկելի մասը վերջնական բարեկարգ տեսքի բերելու և հետագայում սելավաջրերի հոսքերից բարեկարգված հատվածները պաշտպանելու աշխատանքներ	20000.0	պահուստային ֆոնդ	18777.549
12	Վերին Խոտանան համայնքի դպրոցի տանիքի վերանորոգում	8482.9	պահուստային ֆոնդ	8284.807
	Նախագծահետազոտական ծախսեր	10580.0		10340.0
	Ընդամենը	466000.00		457971.126
	Սյունիքի մարզի մարզային նշանակության ճանապարհների ձմեռային պահպանություն, ընթացիկ պահպանում և շահագործում, այդ թվում	110500.0	պետ բյուջե	110500.0
1	Կապանի տարածաշրջանի մարզային նշանակության ճանապարհների ձմեռային պահպանություն, ընթացիկ պահպանում և շահագործում	31461.0	պետ բյուջե	31461.0
2	Գորիսի տարածաշրջանի մարզային նշանակության ճանապարհների ձմեռային պահպանություն, ընթացիկ պահպանում և շահագործում	23545.0	պետ բյուջե	23545.0
3	Սիսիանի տարածաշրջանի մարզային նշանակության ճանապարհների ձմեռային պահպանություն, ընթացիկ պահպանում և շահագործում	34178.0	պետ բյուջե	34178.0
4	Մեղրու տարածաշրջանի մարզային նշանակության ճանապարհների ձմեռային պահպանություն, ընթացիկ պահպանում և շահագործում	21316.0	պետ բյուջե	21316.0
	Ընդամենը	110500.0		110500.0
	Ընդամենը մարզում մարզպետարանի պատվիրատվությամբ	576500.00		568471.126
	Պատվիրատու՝ ՀՀ քաղաքաշինության նախարարություն			
3	<Քաջարանի արհեստագործական պետական ուսումնարան> ՊՈԱԿ-ի վերակառուցում	357000.0	պետ բյուջե	343737.695
	Ընդամենը	357000.0		343737.695
	Պատվիրատու՝ ՀՀ մշակույթի նախարարություն			
1	Որոտնավանքի եկեղեցու վերանորոգում Վաղատին համայնքում	10000.0	պետ բյուջե	10000.0
2	Տեղի սբ. Գևորգ եկեղեցու վերանորոգում	15450.0	պետ բյուջե	15450.0

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ * ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆ

	Ընդամենը	25450.0		25450.0
	Պատվիրատու՝ ՀՀ պաշտպանության նախարարություն			
1	Ազարակում բնակելի շենքի կառուցում (8 բն) -շին	15340.4	պետ բյուջե	15340.4
	Ազարակում բնակելի շենքի կառուցման լրացուցիչ աշխատանքներ	8500.0	պետ բյուջե	8500.0
	Զորամասի սարածքի բարեկարգում	89113.96	պետ բյուջե	89113.96
	Ընդամենը	112954.360		112954.360
	Պատվիրատու՝ ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարություն			
1	Ա/6 Մ-2 Մ-2 Երևան-Երասխ-Գորիս-Կապան-Մեղրի-Իրանի Իսլամական հանրապետության սահման ա/6 կմ 276+000-(կմ 297+000 5կմ առանձին հատվածների հիմնանորոգում	488000.0	պետ բյուջե	480999.0
2	Ա/6 Մ-2 Մ-2 Երևան-Երասխ-Գորիս-Կապան-Մեղրի-Իրանի Իսլամական հանրապետության սահման ա/6 կմ 338+100-կմ 342+000 հատվածի հիմնանորոգում	473500.0	պետ բյուջե	472070.0
	Ա/6 Մ-2 Մ-2 Երևան-Երասխ-Գորիս-Կապան-Մեղրի-Իրանի Իսլամական հանրապետության սահման կմ343+300-կմ348+500 առանձին հատվածների հիմնանորոգում		պետ բյուջե	0.000
4	Արհեստական կառույցների պահպանություն և շահագործում՝ Արաքս գետի Մեղրիի կամուրջ	9565.0	պետ բյուջե	9565.0
5	Մ-2 Ճանապարհի նշագծում	48,942.758	պետ բյուջե	48,942.758
	Ընդամենը	1020007.8		1011576.758
	Միջպետական, հանրապետական նշանակության ճանապարհների ձմեռային պահպանություն, ընթացիկ պահպանում և շահագործում, այդ թվում			
1	Կապանի տարածաշրջանի միջպետական և հանրապետական նշանակության ճանապարհների ձմեռային պահպանություն, ընթացիկ պահպանում և շահագործում	182,438.8	պետ բյուջե	182,438.782
2	Գորիսի տարածաշրջանի միջպետական և հանրապետական նշանակության ճանապարհների ձմեռային պահպանություն, ընթացիկ պահպանում և շահագործում	196,051.0	պետ բյուջե	196,051.000

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ * ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆ

3	Սիսիանի տարածաշրջանի միջպետական և հանրապետական նշանակության ճանապարհների ձմեռային պահպանություն, ընթացիկ պահպանում և շահագործում	122,150.0	պետ բյուջե	122,150.000
4	Մեղրիի տարածաշրջանի միջպետական և հանրապետական նշանակության ճանապարհների ձմեռային պահպանություն, ընթացիկ պահպանում և շահագործում	256,161.3	պետ բյուջե	256,161.286
	Ընդամենը	756,801.1		756,801.068
	Ընդամենը տրանսպորտի և կապի նախարարությանը	1776808.826		1768377.826
	Պատվիրատու՝ Համաշխարհային բանկ			
1	Մ2-Շաքի-Սիսիան--Տոլորս-Բնունիս-Տորունիք-Դաստակերտ ավտոճանապարհի հիմնանորոգում Կմ 0+000-կմ 17+500	2762026.6	Համաշխարհային բանկ	2762026.6
	Ընդամենը	2762026.6		2762026.6
	Պատվիրատու՝ ՀՀ առողջապահության նախարարություն ԾԻԳ			
1	<Կապանի ԲԿ> ՓԲԸ թերապևտիկ մասնաշենքի վերանորոգում	797352.0		797352.0
2	<Մեղրու տարածաշրջանային ԲԿ> ՓԲԸ նոր մասնաշենքի կառուցում	1112779.113		1112779.113
	Ընդամենը	1910131.113		1910131.113
	Պատվիրատու՝ Հայաստանի Տարածքային Զարգացման Հիմնադրամ			
	Գորիս համայնքի Ս. Խանգաղյանի տուն թանգարանի վերանորոգում	29643.20		29643.20
1	Ազարակի արվեստի դպրոցի վերակառուցում, ջեռուցման համակարգի կառուցում	5199.783		5199.783
	Ընդամենը	34842.983		34842.983
	Պատվիրատու՝ <ԶՊՄԿ>			
	Գորիս քաղաքի Գ. Տաթևացու անվան հրապարակի բարեկարգում	8200.0		8200.0
	Կապան համայնքի Վաչագան գետի հենապատի կառուցում	27800.0		23555.046
	Կապան համայնքի Վաչագան գետի քարհավաքի գոտու կառուցում	28000.0		27934.535
	Սիսիան համայնքի բազմաբնակարան շենքերի տանիքների վերանորոգում	28338.633		28338.633
	<<ԶՊՄԿ>> ՓԲԸ թիվ 2 մանկապարտեզի ուժեղացում, վերակառուցում	179,269.475		174,000.0

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ * ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆ

5	Կապանի <Մշակույթի կենտրոն> ՀՈԱԿ մասնաշենքի վերակառուցում	35,836.748		35,836.748
6	Կապանի Գ Նժդեհի հրապարակի ջրային գոտիների կառուցում	195986.86		195986.86
	Ընդամենը	503431.713		493851.819
	<Գյուղական տարածքների տնտեսական զարգացման ծրագրերի իրականացման գրասենյակ> ՊՀ			
1	Խնածախ համայնքի սնող միջին ճնշման գազատարի կառուցում	74976.5		74976.5
1	Խնածախ համայնքի գազաֆիկացում (ընդլայնում)	4422.6		4422.6
2	Սպանդարյան համայնքի գազաֆիկացում (ընդլայնում)	4890.1		4890.1
3	Խոզնավար համայնքի գազաֆիկացում (ընդլայնում)	4296.4		4296.4
	Ընդամենը	88585.6		88585.6
	Պատվիրատու՝ <Հայջրմուղ-կոյուղի> ՓԲԸ			
1	Գորիս քաղաքի և Բոնակոթ գյուղի ջրամատակարարման համակարգերի բարելավում	274425.721	Ասիական բանկ	274425.721
2	Կապան-Սյունիք- Աճանան գյուղերի ջրամատակարարման համակարգերի բարելավում	350263.250	Ասիական բանկ	350263.250
3	Կապան քաղաքի ջրամատակարարման ցանցի բարելավում	322655.144	Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկ (վարկային ծրագիր)	322655.144
	Ընդամենը	947344.115		947344.115
	Պատվիրատու՝ ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտեի <Ջրային տնտեսության> ԾԻԳ			
1	Մեղրու ինքնահոս ոռոգման համակարգի կառուցում L=8600 մ (Փ=720x7մմ) 055004994 -Կարո	505366.703	Համաշխարհային բանկ	505366.703
2	Մեղրու ինքնահոս ոռոգման համակարգի կառուցում (ձախ ճյուղ) 094989975 -Լյովա	904032.094	Համաշխարհային բանկ	904032.094
	Ընդամենը	1409398.797		1409398.797

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ * ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆ

	Ընդամենը		
	Պատվիրատու՝ «Վորլդ Վիժն Ինթերնեյշնլ» միջազգային բարեգործական կազմակերպություն		
8	Շաղատ համայնքի դպրոցի պատուհանների փոխում	9125.000	8486.667
			638.333
10	Շաղատ համայնքի դպրոցի սանհանցույցի վերանորոգում	4501.318	4501.318
	Ընդամենը	13626.318	13626.318
	Պատվիրատու՝ «Կամրջակ» սոցիալ բարեգործական հասարակական կազմակերպություն		
8	Կապան քաղաքի Շղարջիկ թաղամասի ջրագծի և ջրամբարի կառուցում	4800.986	3005.290
			1795.696
	Ընդամենը	4800.986	4800.986
	Պատվիրատու՝ «Իստեյտ Մենեջմենթ ընդ Ադմինիսթրեյշն Քամփնի» ՓԲԸ		
1	Տաթև վանքի և հարակից տարածքների վերանորոգում և վերականգնման աշխատանքներ	76752.0	76752.0
2	Տաթև կայանի մոտ հասարարական զուգարանի կառուցում և սարածքի բարեկարգում	31715.0	31715.0
	Տաթև վանքի կայանի հարակից տարածքում արագ սանդի կետի կառուցում	2685.0	2685.0
	Ընդամենը	111152.0	111152.0
	Պատվիրատու՝ «Դանդի Փրիշս Մեթալս Կապան >> ՓԲԸ		
1	Էլեկտրոնային գրադարանի կառուցում Կապան քաղաքում	40460.0	40460.0
	Ընդամենը	40460.0	40460.0
	Պատվիրատու՝ «Սյունիք-Ֆուդ»		
1	Պահածոների գործարանի կառուցում Սյունիք համայնքում	250000.0	250000.0
	Ընդամենը	250000.0	250000.0
	Ընդամենը մարզում	10924513.41	-
			10,885,211.34